

KONSTYTUCIJA UKRAJINY

(Vidomosti Verchovnoji Rady Ukrainy (VVR), 1996, № 30, st. 141)

{Iz zminamy, vnesenymy zŕidno iz Zakonamy

№ 2222-IV vid 08.12.2004, VVR, 2005, № 2, st.44
№ 2952-VI vid 01.02.2011, VVR, 2011, № 10, st.68
№ 586-VII vid 19.09.2013, VVR, 2014, № 11, st.142
№ 742-VII vid 21.02.2014, VVR, 2014, № 11, st.143
№ 1401-VIII vid 02.06.2016, VVR, 2016, № 28, st.532
№ 2680-VIII vid 07.02.2019, VVR, 2019, № 9, st.50
№ 27-IX vid 03.09.2019, VVR, 2019, № 38, st.160}

{Zakon Ukrainy № 2222-IV vid 08.12.2004 vyznano takym, ŕŕo ne vidpovidaŕe Konstytuciji Ukrainy (je nekonstytucijnym), zŕidno z Riŕennjam Konstytucijnogo Sudu Ukrainy № 20-rp/2010 vid 30.09.2010 u zv'jazku z poruŕennjam konstytucijnoji procedury joŕo rozŕljadu ta pryŕnjattja}

{Polozennja Konstytuciji Ukrainy, pryŕnjatoji na p'iatij sesiji Verchovnoji Rady Ukrainy 28 ŕervnja 1996 roku, iz zminamy i dopovnnennjamy, vnesenymy zakonamy Ukrainy № 2222-IV vid 08.12.2004, № 2952-VI vid 01.02.2011, № 586-VII vid 19.09.2013, vyznano takymy, ŕŕo je ŕynnymy na terytoriji Ukrainy Postanovoju Verchovnoji Rady Ukrainy № 750-VII vid 22.02.2014}

{Oficiijne tlumačennja do Konstytuciji dyv. v Riŕennjach Konstytucijnogo Sudu

№ 1-zp vid 13.05.97
№ 4-zp vid 03.10.97
№ 6-zp vid 25.11.97
№ 9-zp vid 25.12.97
№ 8-rp/98 vid 09.06.98
№ 11-rp/98 vid 07.07.98
№ 1-rp/99 vid 09.02.99
№ 4-rp/99 vid 19.05.99
№ 7-rp/99 vid 06.07.99
№ 9-rp/99 vid 27.10.99
№ 10-rp/99 vid 14.12.99
№ 4-rp/2000 vid 11.04.2000
№ 6-rp/2000 vid 19.04.2000
№ 13-rp/2000 vid 16.11.2000
№ 15-rp/2000 vid 14.12.2000
№ 2-rp/2001 vid 28.03.2001
№ 4-rp/2001 vid 19.04.2001
№ 5-rp/2001 vid 17.05.2001
№ 7-rp/2001 vid 30.05.2001
№ 11-rp/2001 vid 13.07.2001
№ 14-rp/2001 vid 16.10.2001
№ 4-rp/2002 vid 20.03.2002
№ 7-rp/2002 vid 27.03.2002
№ 8-rp/2002 vid 07.05.2002
№ 10-rp/2002 vid 29.05.2002
№ 12-rp/2002 vid 18.06.2002
№ 15-rp/2002 vid 09.07.2002
№ 16-rp/2002 vid 17.10.2002
№ 17-rp/2002 vid 17.10.2002
№ 2-rp/2003 vid 28.01.2003
№ 5-rp/2003 vid 05.03.2003
№ 12-rp/2003 vid 26.06.2003
№ 16-rp/2003 vid 14.10.2003
№ 19-rp/2003 vid 10.12.2003

№ 21-rp/2003 vid 25.12.2003
№ 22-rp/2003 vid 25.12.2003
№ 5-rp/2004 vid 04.03.2004
№ 11-rp/2004 vid 19.05.2004
№ 19-rp/2004 vid 01.12.2004
№ 6-rp/2005 vid 05.10.2005
№ 9-rp/2005 vid 13.10.2005
№ 7-rp/2007 vid 09.10.2007
№ 11-rp/2007 vid 11.12.2007
№ 12-rp/2007 vid 11.12.2007
№ 5-rp/2008 vid 02.04.2008
№ 6-rp/2008 vid 16.04.2008
№ 12-rp/2008 vid 25.06.2008
№ 16-rp/2008 vid 17.09.2008
№ 23-rp/2008 vid 15.10.2008
№ 26-rp/2008 vid 27.11.2008
№ 6-rp/2009 vid 26.02.2009
№ 7-rp/2009 vid 16.04.2009
№ 8-rp/2009 vid 28.04.2009
№ 23-rp/2009 vid 30.09.2009
№ 7-rp/2010 vid 11.03.2010
№ 8-rp/2010 vid 11.03.2010
№ 10-rp/2010 vid 01.04.2010
№ 11-rp/2010 vid 06.04.2010
№ 12-rp/2011 vid 20.10.2011
№ 16-rp/2011 vid 08.12.2011
№ 19-rp/2011 vid 14.12.2011
№ 2-rp/2012 vid 20.01.2012
№ 3-rp/2012 vid 25.01.2012
№ 9-rp/2012 vid 12.04.2012
№ 2-rp/2013 vid 29.05.2013
№ 4-rp/2013 vid 12.06.2013
№ 5-rp/2014 vid 15.05.2014
№ 1-rp/2016 vid 15.03.2016
№ 11-r/2019 vid 02.12.2019}

Verchovna Rada Ukrainy vid imeni Ukrajinškoĝo narodu - ĝromadjan Ukrainy vsich nacionalnostej,

vyraĝajuĉy suverennu volju narodu,

spyrajuĉys na baĝatovikovu istoriju ukrajinškoĝo derĝavotvorennja i na osnovi zdijsненоĝo ukrajinškoju naciјеju, usim Ukrajinškim narodom prava na samovyznaĉennja,

dbajuĉy pro zabezpeĉennja prav i svobod ljudyny ta ĝidnych umov jiji ŝyttja,

piklujuĉys pro zmecnennja ĝromadjanskoji zlaĝody na zemli Ukrainy ta pidtverdĝujuĉy jevropejsku identyĉnist' Ukrajinškoĝo narodu i nezvorotnist' jevropejskoĝo ta jevroatlantyĉnoĝo kursu Ukrainy,

{Abzac pjatyj preambuly iz zminamy, vnesenymy zĝidno iz Zakonom № 2680-VIII vid 07.02.2019}

praĝnuĉy rozvyvaty i zmecnjuvaty demokratyĉnu, socialnu, pravovu derĝavu,

usvidomljujuĉy vidpovidalnist' pered Boĝom, vlasnoju sovistju, poperednimy, nynišnim ta pryĝdešnimy pokolinnjamy,

kerujučyś Aktom proğološennja nezaležnosti Ukrajinu vid 24 serpnja 1991 roku, schvalenym 1 ģrudnja 1991 roku vsenarodnym ģolosuvannjam,

prymaje cju Konstytuciju - Osnovnyġ Zakon Ukrajinu.

Rozdil I ZAĞALNI ZASADY

Stattja 1. Ukraina je suverenna i nezaležna, demokratyčna, socialna, pravova deržava.

{Oficiġne tlumačennja položenja staty 1 dyv. v Rišenni Konstytucijnoġo Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

Stattja 2. Suverenitet Ukrajinu pošyrjuetśja na vsju jiji terytoriju.

Ukraina je unitarnoju deržavou.

Terytorija Ukrajinu v mežach isnujučoġo kordonu je cilisnoju i nedotorkannoju.

Stattja 3. Ljudyna, jiji žyttja i zdorovja, čest' i ģidnist', nedotorkannist' i bezpeka vyznajutśja v Ukrajinu najvyščoju socialnoju cinnistju.

Prava i svobody ljudyny ta jich ģarantiji vyznačajut' zmist i sprjamovanist' dijaľnosti deržavy. Deržava vidpovidaje pered ljudynoju za svoju dijaľnist'. Utverđennja i zabezpečennja prav i svobod ljudyny je ģolovnym obovyazkom deržavy.

Stattja 4. V Ukrajinu isnuje jedyne ģromadjanstvo. Pidstavy nabuttja i prypynennja ģromadjanstva Ukrajinu vyznačajutśja zakonom.

Stattja 5. Ukraina je respublikou.

Nosijem suverenitetu i jedynym džerelom vlady v Ukrajinu je narod. Narod zdijsnjuje vladu bezposerednjo i čerez orġany deržavnoji vlady ta orġany miscevoġo samovrjaduvannja.

{Oficiġne tlumačennja položenja častyny druġoji staty 5 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoġo Sudu № 6-rp/2005 vid 05.10.2005, № 6-rp/2008 vid 16.04.2008}

Pravo vyznačaty i zminjuvaty konstytucijnyġ lad v Ukrajinu naležyt' vykľučno narodovi i ne može buty uzurpovane deržavou, jiji orġanamy abo posadovymy osobamy.

{Oficiġne tlumačennja položenja častyny tretjoji staty 5 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoġo Sudu № 6-rp/2005 vid 05.10.2005, № 6-rp/2008 vid 16.04.2008}

Nichto ne može uzurpuvaty deržavnu vladu.

{Oficiġne tlumačennja položenja častyny četvertoji staty 5 dyv. v Rišenni Konstytucijnoġo Sudu № 6-rp/2005 vid 05.10.2005}

Stattja 6. Deržavna vlada v Ukrajinu zdijsnjuetśja na zasadach jiji podilu na zakonodavču, vykonavču ta sudovu.

Orġany zakonodavčoġi, vykonavčoġi ta sudovoġi vlady zdijsnjujut' svoji povnovaženja u vstanovlenych cijeu Konstytucijeu mežach i vidpovidno do zakoniv Ukrajinu.

Stattja 7. V Ukrajinu vyznajetśja i ģarantujetśja misceve samovrjaduvannja.

Stattja 8. V Ukrajinu vyznajetśja i dije pryncyp verchovenstva prava.

Konstytucija Ukrajiny maie najvyšču jurydyčnu sylu. Zakony ta inši normatyvno-pravovi akty pryimajut'sja na osnovi Konstytuciji Ukrajiny i povynni vidpovidaty jii.

Normy Konstytuciji Ukrajiny je normamy prjamoji diji. Zvernennja do sudu dlja zachystu konstytucijnych prav i svobod ljudyny i ģromadjany na bezposerednjo na pidstavi Konstytuciji Ukrajiny ģarantujet'sja.

Stattja 9. Čynni mižnarodni doģovory, zģoda na obovjazkovist' jakych nadana Verchovnoju Radoju Ukrajiny, je častynoju nacionalnoģo zakonodavstva Ukrajiny.

Ukladennja mižnarodnych doģovoriv, jaki superečat' Konstytuciji Ukrajiny, možlyve lyše pislja vnesennja vidpovidnych zmin do Konstytuciji Ukrajiny.

Stattja 10. Deržavnoju movoju v Ukrajinii je ukrajinska mova.

{Oficijne tlumačennja častyny peršoju statti 10 dyv. v Rišenni Konstytucijnoģo Sudu № 10-rp/99 vid 14.12.99}

Deržava zabezpečuje vsebičnyj rozvytok i funkcionuvannja ukrajinskoju movy v usich sferach suspilnoģo žyttja na vsii terytoriji Ukrajiny.

V Ukrajinii ģarantujet'sja vilnyj rozvytok, vykorystannja i zachyst rosijskoju, inšych mov nacionalnych menšyn Ukrajiny.

Deržava spryjaje vyvčennju mov mižnarodnoģo spilkuvannja.

Zastosuvannja mov v Ukrajinii ģarantujet'sja Konstytucijeju Ukrajiny ta vyznačajet'sja zakonom.

Stattja 11. Deržava spryjaje konsolidaciji ta rozvytkovi ukrajinskoju naciji, jiji istoryčnoji svidomosti, tradycij i kul'tury, a takož rozvytkovi etničnoji, kul'turnoji, movnoji ta reliģijnoji samobutnosti vsich korinnych narodiv i nacionalnych menšyn Ukrajiny.

Stattja 12. Ukrajina dbaje pro zadovolennja nacionalno-kul'turnych i movnych potreb ukrajinciv, jaki prožyvajut' za mežamy deržavy.

Stattja 13. Zemlja, jiji nadra, atmosferne povitrja, vodni ta inši pryrodni resursy, jaki znachodjat'sja v mežach terytoriji Ukrajiny, pryrodni resursy jiji kontynentalnoģo šelfu, vyključnoji (morskoji) ekonomičnoji zony je ob'ektamy prava vlasnosti Ukrajinskoģo narodu. Vid imeni Ukrajinskoģo narodu prava vlasnyka zdijsnjujut' orģany deržavnoji vlady ta orģany miscevoģo samovrjaduvannja v mežach, vyznačenyh cijejju Konstytucijeju.

Kožnyj ģromadjanyin maie pravo korystuvatysja pryrodnymi ob'ektamy prava vlasnosti narodu vidpovidno do zakonu.

Vlasnist' zobovjazuje. Vlasnist' ne povynna vykorystovuvatysja na škodu ljudyni i suspilstvu.

Deržava zabezpečuje zachyst prav usich sub'ektiv prava vlasnosti i ģospodarjuvannja, socialnu sprjamovanist' ekonomiky. Usi sub'jekty prava vlasnosti rivni pered zakonom.

Stattja 14. Zemlja je osnovnym nacionalnym baģatstvom, ščo perebuvaje pid osoblyvoju ochoronoju deržavy.

Pravo vlasnosti na zemlju ġarantujeťsja. Ce pravo nabuvajeťsja i realizujeťsja ġromadjanamy, jurydyčnymy osobamy ta derŹavoju vyključno vidpovidno do zakonu.

Stattja 15. Suspil'ne Źyttja v Ukrajinі gruntujeťsja na zasadach polityčnoji, ekonomičnoji ta ideoloġičnoji baġatomanitnosti.

Źodna ideoloġija ne moŹe vyznavatysja derŹavoju jak obov'jazkova.

Cenzura zaboronena.

DerŹava ġarantuje svobodu polityčnoji dijaľnosti, ne zaboronenoji Konstytucijeju i zakonomy Ukrainy.

Stattja 16. Zabezpečennja ekoloġičnoji bezpeky i pidtrymannja ekoloġičnoji rіvnovaġy na terytoriji Ukrainy, podolannja naslidkiv Čornobyľskoji katastrofy - katastrofy planetarnoġo masťtabu, zbereŹennja ġenofondu Ukrajinľskoġo narodu je obov'jazkom derŹavy.

Stattja 17. Zachyst suverenitetu i terytorial'noji cilisnosti Ukrainy, zabezpečennja jiji ekonomičnoji ta informaci'noji bezpeky je nai'vaŹlyviľšymy funkcijamy derŹavy, spravoju vsjoġo Ukrajinľskoġo narodu.

Oborona Ukrainy, zachyst jiji suverenitetu, terytorial'noji cilisnosti i nedotorkannosti pokladajut'sja na Zbrojnі Syly Ukrainy.

Zabezpečennja derŹavnoji bezpeky i zachyst derŹavnoġo kordonu Ukrainy pokladajut'sja na vidpovidni viľškovі formuvannja ta pravoochoronni orġany derŹavy, orġanizacija i porjadok dijaľnosti jakych vyznačajut'sja zakonom.

Zbrojnі Syly Ukrainy ta inľši viľškovі formuvannja nikym ne moŹut' buty vykorystani dlja obmeŹennja prav i svobod ġromadjan abo z metoju povalennja konstytucijnogo ladu, usunennja orġaniv vlady čy pereškodŹannja jich dijaľnosti.

DerŹava zabezpečuje social'nij zachyst ġromadjan Ukrainy, jaki perebuvajut' na sluŹbi u Zbrojnich Sylach Ukrainy ta v inľšych viľškovych formuvannjach, a takoŹ členiv jichnich simej.

Na terytoriji Ukrainy zaboronjajeťsja stvorennya i funkcionuvannja buď-jakych zbrojnich formuvañ, ne prevedbačenyh zakonom.

Na terytoriji Ukrainy ne dopuskajeťsja roztaľšovannja inozemnych viľškovych baz.

Stattja 18. Zovniľnjopolityčna dijaľnist' Ukrainy sprjamovana na zabezpečennja jiji nacional'nych interesiv i bezpeky ľljachom pidtrymannja myrnoġo i vzajemovyġidnoġo spivrobitnyctva z členamy miŹnarodnoġo spivtovarystva za zaġal'novyznanymy pryncypamy i normamy miŹnarodnoġo prava.

Stattja 19. Pravovyj porjadok v Ukrajinі gruntujeťsja na zasadach, vidpovidno do jakych ničto ne moŹe buty prymuľšenyj robyty te, ľčo ne prevedbačeno zakonodavstvom.

Orġany derŹavnoji vlady ta orġany miscevoġo samovrjaduvannja, jich posadovi osoby zobov'jazani dijaty lyľše na pidstavi, v meŹach povnovaŹeñ ta u sposib, ľčo prevedbačeni Konstytucijeju ta zakonomy Ukrainy.

{Oficiijne tlumačennja poloŹennja častyny druġoji statti 19 dyv. v Riľšenni Konstytucijnogo Sudu Ukrainy № 7-rp/2009 vid 16.04.2009}

Stattja 20. DerŹavnymy symvolamy Ukrainy je DerŹavnij Prapor Ukrainy, DerŹavnij ġerb Ukrainy i DerŹavnij ġimn Ukrainy.

Deržavnyj Prapor Ukrainy - stjaž iz dvoch rivnovelykych ģoryzontaľnych smuğ synjoğo i žovtoğo koljoriv.

Velykyj Deržavnyj Ģerb Ukrainy vstanovľujet'sja z urachuvannjam maloğo Deržavnoğo Ģerba Ukrainy ta ģerba Vijska Zaporizkoğo zakonom, ščo pryimajet'sja ne menš jak dvoma tretynamy vid konstytucijnoğo skľadu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Ģolovnym elementom velykoğo Deržavnoğo Ģerba Ukrainy je Znak Knjažoji Deržavy Volodymyra Velykoğo (malyj Deržavnyj Ģerb Ukrainy).

Deržavnyj Ģimn Ukrainy - nacionalnyj ģimn na muzyku M. Verbyčkoğo iz slovamy, zatverdženymy zakonom, ščo pryimajet'sja ne menš jak dvoma tretynamy vid konstytucijnoğo skľadu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Opys deržavnych symboliv Ukrainy ta porjadok jich vykorystannja vstanovľujut'sja zakonom, ščo pryimajet'sja ne menš jak dvoma tretynamy vid konstytucijnoğo skľadu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Stolyceju Ukrainy je misto Kyjiv.

Rozdil II

PRAVA, SVOBODY TA OBOV'IAZKY LJUDYNY I ĢROMADJANYNA

Stattja 21. Usi ljudy je viľni i rivni u svojij ģidnosti ta pravach. Prava i svobody ljudyny je nevidčužuvanymy ta neporušnymy.

Stattja 22. Prava i svobody ljudyny i ģromadjany, zakripleni cijuju Konstytuciju, ne je vyčerpnymy.

Konstytucijni prava i svobody ģarantujut'sja i ne možut' buty skasovani.

Pry pryjnjatti novych zakoniv abo vnesenni zmin do čynnych zakoniv ne dopuskajet'sja zvužennja zmistu ta obsjağy isnujučych prav i svobod.

Stattja 23. Kožna ljudyna maje pravo na viľnyj rozvytok svojeji osobystosti, jakščo pry cjomu ne porušujut'sja prava i svobody inšych ljudej, ta maje obov'iazky pered suspil'stvom, v jakomu zabezpečujet'sja viľnyj i vsebičnyj rozvytok jiji osobystosti.

Stattja 24. Ģromadjany majuť rivni konstytucijni prava i svobody ta je rivnymy pered zakonom.

Ne može buty pryvilejiv čy obmežen' za oznakamy rasy, koljoru škiry, polityčnych, reliğijnych ta inšych perekonań, stati, etničnoğo ta socialnoğo pochodžennja, majnovogo stanu, micsja prožyvannja, za movnymy abo inšymy oznakamy.

Rivnist' prav žinky i čolovika zabezpečujet'sja: nadannjam žinkam rivnych z čolovikamy možlyvostej u ģromadsko-polityčnij i kul'turnij dijalnosti, u zdobutti osvity i profesiijni pidğotovci, u praci ta vynağorodi za neji; specialnymy zachodamy ščodo ochorony praci i zdorovja žinok, vstanovlennjam pensiynych pilğ; stvorennej umov, jaki dajuť žinkam možlyvist' pojednuvaty pracju z materynstvom; pravovym zachystom, materialnoju i moralnoju pidtrymkoju materynstva i dytynstva, vključajučy nadannja opľačuvanych vidpustok ta inšych pilğ vağitnym žinkam i materjam.

{Oficijne tľumačennja položennja statti 24 dyv. v Rišenni Konstytucijnoğo Sudu № 9-rp/2012 vid 12.04.2012}

Stattja 25. Ģromadjany Ukrainy ne može buty pozbavlenyj ģromadjanstva i prava

zminyty ģromadjanstvo.

Ģromadjanyn Ukrainy ne moĵe buty vyġnanyġ za meĵi Ukrainy abo vydanyġ inŝiġ derĵavy.

Ukraina ġarantuje pikluvannja ta zachyst svojim ġromadjanam, jaki perebuvajuť za jiji meĵamy.

Stattja 26. Inozemci ta osoby bez ġromadjanstva, ŝčo perebuvajuť v Ukraini na zakonnych pidstavach, korystujuťsja tymy samymi pravamy i svobodamy, a takoy nesuť taki sami obovyazky, jak i ġromadjany Ukrainy, - za vynjatkamy, vstanovlenymy Konstytucijeju, zakonamy cy miĵnarodnymy doġovoramy Ukrainy.

Inozemcjam ta osobam bez ġromadjanstva moĵe buty nadano prytulok u porjadku, vstanovlenomu zakonom.

Stattja 27. Koĵna ljudyna maje nevidiemne pravo na ŷyttja.

Nichto ne moĵe buty svaviľno pozbavlenyġ ŷyttja. Obovyazok derĵavy - zachyŝčaty ŷyttja ljudyny.

Koĵen maje pravo zachyŝčaty svoje ŷyttja i zdorovja, ŷyttja i zdorovja inŝych ljudej vid protypravnych posjaġaň.

Stattja 28. Koĵen maje pravo na povaġu do joġo ġidnosti.

Nichto ne moĵe buty piddanyġ katuvannju, ŷorstokomu, neljudŝkomu abo takomu, ŝčo prynyĵuje joġo ġidniŝť, povodĵennju cy pokarannju.

ŷodna ljudyna bez jiji viľnoji zġody ne moĵe buty piddana medyčnym, naukovym cy inŝym doslidam.

Stattja 29. Koĵna ljudyna maje pravo na svobodu ta osobystu nedotorkanniŝť.

Nichto ne moĵe buty zaareŝtovanyġ abo trymatysja pid vartoju inakŝe jak za vmotyvovanyym riŝennjam sudu i tiľky na pidstavach ta v porjadku, vstanovlenych zakonom.

U razi naġaľnoji neobchidnosti zapobiġty zločynovi cy joġo perepynyty upovnovaĵeni na te zakonom orġany moĵuť zastosuvaty trymannja osoby pid vartoju jak tymčasovyġ zapobiĵnyġ zachid, obgruntovanisť jakoġo protjaġom ŝimdesjaty dvoch ġodyn maje buty perevirena sudom. Zatrymana osoba neġaľno zviľnjajetŝsja, jakŝčo protjaġom ŝimdesjaty dvoch ġodyn z momentu zatrymannja jii ne vručeno vmotyvovanoġo riŝennja sudu pro trymannja pid vartoju.

Koĵnomu zaareŝtovanomu cy zatrymanomu maje buty nevidkladno povidomleno pro motyvy areŝtu cy zatrymannja, rozjasneno joġo prava ta nadano moĵlyvisť z momentu zatrymannja zachyŝčaty sebe osobysto ta korystuvatysja pravnyčoju dopomoġoj zachysnyka.

{Častyna četverta statti 29 iz zminamy, vnesenymy zġidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Koĵnyġ zatrymanyġ maje pravo u buď-jakyġ čas oskarĵyty v sudi svoje zatrymannja.

Pro areŝt abo zatrymannja ljudyny maje buty neġaľno povidomleno rodyčiv zaareŝtovanoġo cy zatrymanoġo.

Stattja 30. Koĵnomu ġarantujetŝsja nedotorkanniŝť ŷytla.

Ne dopuskajet'sja pronyknennja do žytla čy do inšoŭo vołodinnja osoby, provedennja v nych oŭljadu čy obšuku inakše jak za vmotyvovany m rišennjam sudu.

U nevidkladnych vypadkach, povjazyanyh iz vrjatuivannjam žyttja ljudei ta maĭna čy z bezposerednim peresliduivannjam osib, jaki pidozrjujuťsja u včynenni zločynu, možlyvyi inšyi, vstanovlenyi zakonom, porjadok pronyknennja do žytla čy do inšoŭo vołodinnja osoby, provedennja v nych oŭljadu i obšuku.

Stattja 31. Kožnomu ŭarantujet'sja tajemnyca lystuivannja, telefonnych rozmov, teleŭrafnoji ta inšoji korespondenciji. Vynjatky možut' buty vstanovleni lyše sudom u vypadkach, peredbačenyh zakonom, z metoju zapobiťty zločynovi čy zjasuvaty istynu pid čas rozsliduivannja kryminalnoji spravy, jakščo inšymi sposobamy oderžaty informaciju nemožlyvo.

Stattja 32. Nichto ne može zaznavaty vtručannja v joŭo osobyste i simejne žyttja, krim vypadkiv, peredbačenyh Konstytucijeju Ukraĭny.

{Oficiĭne tluvačennja položennja častyny peršoĭi statti 32 dyv. v Rišenni Konstytucijnoŭo Sudu № 2-rp/2012 vid 20.01.2012}

Ne dopuskajet'sja zbyrannja, zberihannja, vykorystannja ta pošyrennja konfidencijnoji informaciji pro osobu bez jiji zŭody, krim vypadkiv, vyznačenyh zakonom, i lyše v interesach nacionalnoji bezpeky, ekonomičnoŭo dobrobutu ta prav ljudyny.

{Oficiĭne tluvačennja položennja častyny druhoĭi statti 32 dyv. v Rišenni Konstytucijnoŭo Sudu № 2-rp/2012 vid 20.01.2012}

Kožnyi ŭromadjanyn maĭe pravo znajomytysja v orŭanach derŭavnoji vlady, orŭanach miscevoŭo samovrjaduivannja, ustanovach i orŭanizacijach z vidomostjamy pro sebe, jaki ne je derŭavnoju abo inšoju zachyščenoju zakonom tajemnyceju.

Kožnomu ŭarantujet'sja sudovyi zachyst prava sprostavuvaty nedostovirnu informaciju pro sebe i členiv svoĭeji simji ta prava vymaŭaty vylučennja buď-jakoji informaciji, a takož pravo na vidškoduvannja materialnoji i moralnoji škody, zavdanoji zbyrannjam, zberihannjam, vykorystannjam ta pošyrennjam takoji nedostovirnoji informaciji.

Stattja 33. Kožnomu, čto na zakonnych pidstavach perebuvaĭe na terytoriji Ukraĭny, ŭarantujet'sja svoboda peresuivannja, vilnyi vybir misca prožyvannja, pravo vilno zalyšaty terytoriju Ukraĭny, za vynjatkom obmeŭeń, jaki vstanovljujuťsja zakonom.

ŭromadjanyn Ukraĭny ne može buty pozbavlenyi prava v buď-jakyi čas povernutysja v Ukraĭnu.

Stattja 34. Kožnomu ŭarantujet'sja pravo na svobodu dumky i slova, na vilne vyražennja svojich poŭljadiv i perekonań.

Koŭen maĭe pravo vilno zbyraty, zberihaty, vykorystovuvaty i pošyrjuvaty informaciju usno, pyśmovo abo v inšyi sposib - na svii vybir.

{Oficiĭne tluvačennja položennja častyny druhoĭi statti 34 dyv. v Rišenni Konstytucijnoŭo Sudu № 2-rp/2012 vid 20.01.2012}

Zdijsnennja cych prav može buty obmeŭene zakonom v interesach nacionalnoji bezpeky, terytorialnoji cilisnosti abo ŭromadśkoŭo porjadku z metoju zapobiŭannja zavorušennjam čy zločynam, dlja ochorony zdorovja naselennja, dlja zachystu

reputaciji abo prav inšych ljudej, dlja zapobižannja rozžološennju informaciji, oderžanoji konfidenciino, abo dlja pidtrymannja avtorytetu i neuperedženosti pravosuddja.

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statti 34 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 2-rp/2012 vid 20.01.2012}

Stattja 35. Kožen maje pravo na svobodu svitožljadu i virospovidannja. Ce pravo vključaje svobodu spoviduvaty buď-jaku reliģiju abo ne spoviduvaty nijakoji, bezpereškodno vidpravljaty odnoosobovo čy kolektyvno reliģijni kulťy i rytuaľni obrjady, vesty reliģijnu dijaľnist'.

Zdijsnennja cjožo prava može buty obmežene zakonom lyše v interesach ochorony ģromadškožo porjadku, zdorovia i moralnosti naselennja abo zachystu prav i svobod inšych ljudej.

Cerkva i reliģijni orģanizaciji v Ukrajinu vidokremeni vid deržavy, a škola - vid cerkvy. Žodna reliģija ne može buty vyznana deržavuju jak obovjazkova.

Nichto ne može buty uviľnenyj vid svojich obovjazkiv pered deržavuju abo vidmovytysja vid vykonannja zakoniv za motyvamy reliģijnych perekonaň. U razi jakščo vykonannja viiškovožo obovjazku superečyt' reliģijnym perekonannjam ģromadjanyna, vykonannja cjožo obovjazku maje buty zaminene alťernatyvnoju (neviškovoju) služboju.

Stattja 36. Ģromadjany Ukrainy majuť pravo na svobodu objednannja u polityčnu partiju ta ģromadški orģanizaciji dlja zdijsnennja i zachystu svojich prav i svobod ta zadovolennja polityčnych, ekonomičnych, socialnych, kulťurnych ta inšych interesiv, za vynjatkom obmežeň, vstanovlenych zakonom v interesach nacionalnoji bezpeky ta ģromadškožo porjadku, ochorony zdorovia naselennja abo zachystu prav i svobod inšych ljudej.

Polityčnu partiju v Ukrajinu spryjajuť formuvannju i vyražennju polityčnoji voli ģromadjan, beruť učast' u vyborach. Členamy polityčnych partij možuť buty lyše ģromadjany Ukrainy. Obmežennja ščodo členstva u polityčnych partijach vstanovljujuťsja vyključno cijejju Konstytucijju i zakonamy Ukrainy.

Ģromadjany majuť pravo na učast' u profesiynych spilkach z metuju zachystu svojich trudovych i socialno-ekonomičnych prav ta interesiv. Profesiyni spilky je ģromadskymy orģanizacijamy, ščo objednujuť ģromadjan, povjazanych spilnymy interesamy za rodomy jich profesiynoji dijaľnosti. Profesiyni spilky utvorjujuťsja bez poperednjožo dozvolu na osnovi viľnožo vyboru jich členiv. Usi profesiyni spilky majuť rívni prava. Obmežennja ščodo členstva u profesiynych spilkach vstanovljujuťsja vyključno cijejju Konstytucijju i zakonamy Ukrainy.

Nichto ne može buty prymušenyj do vstupu v buď-jake objednannja ģromadjan čy obmeženyj u pravach za naležnist' čy nenaležnist' do polityčnych partij abo ģromadських orģanizacij.

Usi objednannja ģromadjan rívni pered zakonom.

Stattja 37. Utvorennja i dijaľnist' polityčnych partij ta ģromadських orģanizacij, proģramni cili abo diji jakych sprjamovani na likvidaciju nezaležnosti Ukrainy, zminu konstytucijnoho ladu nasyľnyčnym šľjachom, porušennja suverenitetu i terytorialnoji cilisnosti deržavy, pidryv jiji bezpeky, nezakonne zachoplennja deržavnoji vlady, propaģandu viiny, nasyľstva, na rozpaljuvannja mižetničnoji, rasovoji, reliģijnoji vorožneči, posjažannja na prava i svobody ljudyny, zdorovia naselennja, zaboronjajuťsja.

Polityčni partiji ta ģromadški orġanizaciji ne moġut' maty vojenizovanych formuvań.

Ne dopuskajet'sja stvorennja i dijałnist' orġanizacijnych struktur polityčnych partij v orġanach vykonavčoji ta sudovoji vlady i vykonavčych orġanach miscevoġo samovrjaduvannja, vijškovych formuvannjach, a takož na derġavnych pidpryjemstvach, u navčal'nych zakladach ta inšych derġavnych ustanovach i orġanizacijach.

Zaborona dijałnosti objednań ģromadjan zdijsnjujet'sja lyše v sudovomu porjadku.

Stattja 38. Ģromadjany majut' pravo braty učasť v upravlinni derġavnyh spravah, u vseukrajinskomu ta miscevyh referendumach, vil'no obyraty i buty obranymy do orġaniv derġavnoji vlady ta orġaniv miscevoġo samovrjaduvannja.

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny peršoji statti 38 dyv. v Rišenni Konstytucijnoġo Sudu № 7-rp/99 vid 06.07.99}

Ģromadjany korystujut'sja rivnym pravom dostupu do derġavnoji služby, a takož do služby v orġanach miscevoġo samovrjaduvannja.

Stattja 39. Ģromadjany majut' pravo zbyratysja myrno, bez zbroji i provodyty zbory, mitynġy, pochody i demonstraciji, pro provedennja jakych zavčasno spoviščajut'sja orġany vykonavčoji vlady čy orġany miscevoġo samovrjaduvannja.

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny peršoji statti 39 dyv. v Rišenni Konstytucijnoġo Sudu № 4-rp/2001 vid 19.04.2001}

Obmežennja ščodo realizaciji cjoġo prava moġe vstanovljuvatysja sudom vidpovidno do zakonu i lyše v interesach nacional'noji bezpeky ta ģromadškoġo porjadku - z metoju zapobiġannja zavorušen'nam čy zločynam, dlja ochorony zdorov'ja naselennja abo zachystu prav i svobod inšych ljudej.

Stattja 40. Usi majut' pravo napravljaty indyvidual'ni čy kolektyvni pyśmovi zvernennja abo osobysto zvertatysja do orġaniv derġavnoji vlady, orġaniv miscevoġo samovrjaduvannja ta posadovych i službovyh osib cych orġaniv, ščo zobov'jazani rozġljanuty zvernennja i daty obgruntovanu vidpovid' u vstanovlenyj zakonem strok.

Stattja 41. Kožen maje pravo volodity, korystuvatysja i rozporjadžatysja svojeju vlasnistju, rezul'tatamy svojeji intelektual'noji, tvorčoji dijałnosti.

Pravo pryvatnoji vlasnosti nabuvajet'sja v porjadku, vyznačenomu zakonom.

Ģromadjany dlja zadovolennja svojich potreb moġut' korystuvatysja objektamy prava derġavnoji ta komunal'noji vlasnosti vidpovidno do zakonu.

Nichto ne moġe buty protypravno pozbavlenyj prava vlasnosti. Pravo pryvatnoji vlasnosti je neporušnym.

Prymusove vidčužennja objektiv prava pryvatnoji vlasnosti moġe buty zastosovane lyše jak vynjatok z motyviv suspil'noji neobchidnosti, na pidstavi i v porjadku, vstanovlenych zakonom, ta za umovy poperednjoġo i povnoġo vidškoduvannja jich vartosti. Prymusove vidčužennja takych objektiv z nastupnym povnym vidškoduvannjam jich vartosti dopuskajet'sja lyše v umovach vojennoġo čy nadzvyčajnoġo stanu.

Konfiskacija majna moġe buty zastosovana vyključno za rišen'nam sudu u vypadkach, obsjazi ta porjadku, vstanovlenych zakonom.

Vykorystannja vlasnosti ne moġe zavdavaty škody pravah, svobodah ta ġidnosti ģromadjan, interesam suspil'stva, poġiršuvaty ekoloġičnu sytuaciju i pryrodni jakosti zemli.

Stattja 42. Kožen maje pravo na pidpryjemnyćku dijaľnist', jaka ne zaboronena zakonom.

Pidpryjemnyćka dijaľnist' deputativ, posadovych i službovych osib orġaniv deržavnoji vlady ta orġaniv miscevoġo samovrjaduvannja obmežujet'sja zakonom.

Deržava zabezpečuje zachyst konkurenciji u pidpryjemnyćki dijaľnosti. Ne dopuskajut'sja zlovžyvannja monopolnym stanovyščem na rynku, nepravomirne obmežennja konkurenciji ta nedobrosovisna konkurencija. Vydy i meži monopoliji vyznačajut'sja zakonom.

Deržava zachyšćaje prava spožyvačiv, zdijsnjuje kontrol' za jakistju i bezpečnistju produkciji ta usich vydiv posluġ i robit, spryjaje dijaľnosti ġromadškich orġanizacij spožyvačiv.

Stattja 43. Kožen maje pravo na pracju, ščo vključaje možlyvist' zarobljaty sobi na žyttja praceju, jaku viň viľno obyraje abo na jaku viľno poġodžujet'sja.

Deržava stvorjuje umovy dlja povnoġo zdijsnennja ġromadjanamy prava na pracju, ġarantuje rivni možlyvosti u vybori profesiji ta rodu trudovoji dijaľnosti, realizovuje proġramy profesiino-techničnoġo navčannja, pidġotovky i perepidġotovky kadriv vidpovidno do suspiľnych potreb.

Vykorystannja prymusovoji praci zaboronjajet'sja. Ne vvažajet'sja prymusovuju praceju viiškova abo al'ternatyvna (neviiškova) služba, a takož robota čy služba, jaka vykonujet'sja osoboju za vyrokom čy inšym rišennjam sudu abo vidpovidno do zakoniv pro vojennyi i pro nadzvyčajny stan.

Kožen maje pravo na naležni, bezpečni i zdorovi umovy praci, na zarobitnu platu, ne nyžču vid vyznačenoji zakonom.

Vykorystannja praci žinok i nepovnolitnich na nebezpečnych dlja jichnjoġo zdorovja robotach zaboronjajet'sja.

Ĥromadjanam ġarantujet'sja zachyst vid nezakonnoġo zviľnennja.

Pravo na svoječasne oderžannja vynaġorody za pracju zachyšćajet'sja zakonom.

Stattja 44. Ti, čto pracjuje, majuť pravo na strajk dlja zachystu svojich ekonomičnych i socialnych interesiv.

Porjadok zdijsnennja prava na strajk vstanovľujet'sja zakonom z urachuvannjam neobchidnosti zabezpečennja nacionalnoji bezpeky, ochorony zdorovja, prav i svobod inšych ľjudei.

Nichto ne može buty prymušenyi do učasti abo do neučasti u strajku.

Zaborona strajku možlyva lyše na pidstavi zakonu.

Stattja 45. Kožen, čto pracjuje, maje pravo na vidpočynok.

Ce pravo zabezpečujet'sja nadannjam dniv ščotyžnevoġo vidpočynku, a takož oplačuvanoji ščoričnoji vidpustky, vstanovlennjam skoročenoġo robočogo dnja ščodo okremych profesij i vyrobnyctv, skoročenoji tryvalosti roboty u ničnyi čas.

Maksymal'na tryvalist' robočogo času, minimal'na tryvalist' vidpočynku ta oplačuvanoji ščoričnoji vidpustky, vychidni ta svjatkovi dni, a takož inši umovy zdijsnennja cjoġo prava vyznačajut'sja zakonom.

Stattja 46. Ğromadjany majuť pravo na socialny zachyst, ťťo vključuje pravo na zabezpečennja jich u razi povnoji, častkovoji abo tymčasovoji vtraty pracezdatnosti, vtraty ğoduvalnyka, bezrobittja z nezaleznych vid nych obstavyn, a takoz u starosti ta v inťťy vypadkach, prevedbačenyh zakonom.

Če pravo ğarantujeťťja zağalnoobovjazkovym derťťavnym socialnym strachuvannjam za rachunok strachovyh vneskiv ğromadjan, pidpryjemstv, ustanov i orğanizacij, a takoz bjudzjetnych ta inťťy dťťerel socialnoğo zabezpečennja; stvorennjam mreťťi derťťavnych, komunalnych, pryvatnych zakladiv dlja doğljadu za nepracezdatnymi.

Pensiji, inťťi vydy socialnych vyplat ta dopomoğy, ťťo je osnovnym dťťerelom isnuvannja, majuť zabezpečuvaty riveń ťťyttja, ne nyťťčyj vid proťťytkovoğo minimumu, vstanovlenoğo zakonom.

Stattja 47. Koťťen maje pravo na ťťytlo. Derťťava stvorjuje umovy, za jakych koťťnyj ğromadjanyn matyme zmoğu pobuduvaty ťťytlo, prydbaty joğo u vlasnist' abo vzjaty v orendu.

Ğromadjanam, jaki potrebujuť socialnoğo zachystu, ťťytlo nadajeťťja derťťavoju ta orğanamy miscevoğo samovrjaduvannja bezoplatno abo za dostupnu dlja nych platu vidpovidno do zakonu.

Nichto ne moťťe buty prymusovo pozbavlenyj ťťytla inakťťe jak na pidstavi zakonu za riťťennjam sudu.

Stattja 48. Koťťen maje pravo na dostatnij ťťyttjevyj riveń dlja sebe i svojej simji, ťťo vključuje dostatnje charčuvannja, odjağ, ťťytlo.

Stattja 49. Koťťen maje pravo na ochoronu zdorovja, medyčnu dopomoğu ta medyčne strachuvannja.

Ochorona zdorovja zabezpečujeťťja derťťavnym finansuvannjam vidpovidnych socialno-ekonomičnych, medyko-sanitarnych i ozdorovočoprofilaktyčnych proğram.

Derťťava stvorjuje umovy dlja efektyvnoğo i dostupnoğo dlja vsich ğromadjan medyčnoğo obsluğovuvannja. U derťťavnych i komunalnych zakladach ochorony zdorovja medyčna dopomoğa nadajeťťja bezoplatno; isnujuča mreťťa takych zakladiv ne moťťe buty skoročena. Derťťava spryjaje rozvytkovi likuvalnych zakladiv usich form vlasnosti.

{Oficiijne tlumačennja poloťťennja častyny tretjoj statii 49 dyv. v Riťťenni Konstytucijnoğo Sudu № 10-rp/2002 vid 29.05.2002}

Derťťava dbaje pro rozvytok fizyčnoji kulťťury i sportu, zabezpečuje sanitarno-epidemične blağopoluččja.

Stattja 50. Koťťen maje pravo na bezpečne dlja ťťyttja i zdorovja dovkillja ta na vidťťkoduvannja zavdanoji poruťťennjam cjoğo prava ťťkody.

Koťťnomu ğarantujeťťja pravo vilnoğo dostupu do informacii pro stan dovkillja, pro jakist' charčovyh produktiv i predmetiv pobutu, a takoz pravo na jiji pošyrennja. Taka informacija nikym ne moťťe buty zasekrečena.

Stattja 51. ťťljub gruntujeťťja na vilnij zğodi ťťinky i čolovika. Koťťen iz podruťťťja maje rivni prava i obovjazky u ťťljubi ta simji.

Bat'ky zobovjazani utrymuvaty ditej do jich povnolitťťja. Povnolitni dity zobovjazani pikluvatysja pro svojich nepracezdatnych bat'kiv.

Simia, dytynstvo, materynstvo i bat'kivstvo ochoronjajut'sja derzavoju.

Stattja 52. Dity rivni u svojich pravach nezalezno vid pochodzennja, a takoz vid togo, narodzeni vony u sljubi cy poza nym.

Bud'-jake nasylstvo nad dytynoju ta jiji ekspluatacija pereslidujut'sja za zakonom.

Utrymannja ta vychovannja ditej-syrit i ditej, pozbavlenych bat'kivskojo pikluvannja, pokladajet'sja na derzavu. Derzava zaochočuje i pidtrymuje blagodiinycku dijalnist' sčodo ditej.

Stattja 53. Kožen maje pravo na osvitu.

Povna zağalna serednja osvita je obovyazkovoju.

Derzava zabezpečuje dostupnist' i bezoplatnist' doškiłnoji, povnoji zağalnoji serednjoji, profesiino-techničnoji, vyščoji osvity v deržavnych i komunalnych navčalnych zakladach; rozvytok doškiłnoji, povnoji zağalnoji serednjoji, pozaškiłnoji, profesiino-techničnoji, vyščoji i pisljadypłomnoji osvity, riznych form navčannja; nadannja deržavnych stypendių ta pilğ ućnjam i studentam.

{Oficiijne tlumačennja položen častyny tretjoji statti 53 dyv. v Rišenni Konstytucijnojo Sudu № 5-rp/2004 vid 04.03.2004}

Ğromadjany majuť pravo bezoplatno zdobuty vyšču osvitu v deržavnych i komunalnych navčalnych zakladach na konkursnij osnovi.

Ğromadjanam, jaki naležat' do nacionalnych menšyn, vidpovidno do zakonu ğarantujet'sja pravo na navčannja ridnoju movoju cy na vyvčennja ridnoji movy u deržavnych i komunalnych navčalnych zakladach abo čerez nacionalni kulturni tovarystva.

Stattja 54. Ğromadjanam ğarantujet'sja svoboda literaturnoji, chudožnjoji, naukovoji i techničnoji tvorčosti, zachyst intelektualnoji vlasnosti, jichnich avtorskyh prav, moralnych i materialnych interesiv, ščo vynykajuť u zvjazku z riznymi vydamy intelektualnoji dijalnosti.

Kožnyj ğromadjanyn maje pravo na rezul'taty svojeji intelektualnoji, tvorčoji dijalnosti; nihto ne može vykorystovuvaty abo pošyrjuvaty jich bez jojo zğody, za vynjatamy, vstanovlenymy zakonom.

Derzava spryjaje rozvytkovi nauky, vstanovlennju naukovych zvjazkiv Ukrajinu zi svitovym spivtovarystvom.

Kulturna spadščyna ochoronjajet'sja zakonom.

Derzava zabezpečuje zberezennja istoryčnych pamjatok ta inšych objektiv, ščo stanovljat' kulturnu cinnist', vžyvaje zachodiv dlja povernennja v Ukrajinu kulturnych cinnosteų narodu, jaki znachodjat'sja za jiji mežamy.

Stattja 55. Prava i svobody ljudyny i ğromadjanyna zachyščajut'sja sudom.

{Oficiijne tlumačennja častyny peršojo statti 55 dyv. v Rišenni Konstytucijnojo Sudu № 9-zp vid 25.12.97}

Kožnomu ğarantujet'sja pravo na oskaržennja v sudi rišen, dių cy bezdijalnosti orğaniv deržavnoji vlady, orğaniv miscevojo samovrjaduvannja, posadovych i službovych osib.

{Oficijne tlumačennja častyny druhoji statti 55 dyv. v Rišennjach Konstytuciinoho Sudu № 6-zp vid 25.11.97, № 19-rp/2011 vid 14.12.2011}

Kožen maje pravo zvertatysja za zachystom svojich prav do Upovnovaženožo Verchovnoji Rady Ukrajinu z prav ljudyny.

Kožnomu ğarantujet'sja pravo zvernutyś iz konstytuciinoju skarğoju do Konstytuciinoho Sudu Ukrajinu z pidstav, ustanovlenych cijegu Konstytucijeju, ta u porjadku, vyznačenomu zakonom.

{Stattju 55 dopovнено novuju častynuju zğidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Kožen maje pravo pislja vykorystannja vsich nacionalnych zasobiv jurydyčnoğo zachystu zvertatysja za zachystom svojich prav i svobod do vidpovidnych miğnarodnych sudovych ustanov čy do vidpovidnych orğaniv miğnarodnych orğanizacij, členom abo učasnykom jakych je Ukraina.

{Častyna pjata statti 55 iz zminamy, vnesenymy zğidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Kožen maje pravo buď-jakymy ne zaboronenymy zakonom zasobamy zachyščaty svoji prava i svobody vid porušeń i protypravnych posjaĝań.

Stattja 56. Kožen maje pravo na vidškoduvannja za rachunok derğavy čy orğaniv miscevoğo samovrjaduvannja materialnoji ta moralnoji škody, zavdanoji nezakonnymy rišennjami, dijamy čy bezdijalnistju orğaniv derğavnoji vlady, orğaniv miscevoğo samovrjaduvannja, jich posadovych i službovych osib pry zdijsnenni nymy svojich povnovažeń.

Stattja 57. Kožnomu ğarantujet'sja pravo znaty svoji prava i obovyazky.

Zakony ta inši normatyvno-pravovi akty, ščo vyznačajut' prava i obovyazky ğromadjan, majuť buty dovedeni do vidoma naselennja u porjadku, vstanovlenomu zakonom.

Zakony ta inši normatyvno-pravovi akty, ščo vyznačajut' prava i obovyazky ğromadjan, ne dovedeni do vidoma naselennja u porjadku, vstanovlenomu zakonom, je nečynnymy.

Stattja 58. Zakony ta inši normatyvno-pravovi akty ne majuť zvorotnoji diji v časi, krim vypadkiv, koly vony pomjaksjuť abo skasovujuť vidpovidalnist' osoby.

{Oficijne tlumačennja častyny peršoju statti 58 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu № 1-rp/99 vid 09.02.99}

Nichto ne moĝe vidpovidaty za dijannja, jaki na čas jich včynennja ne vyznavalysja zakonom jak pravoporušennja.

{Oficijne tlumačennja statti 58 dyv. v Rišennjach Konstytuciinoho Sudu № 1-zp vid 13.05.97, № 6-rp/2000 vid 19.04.2000}

Stattja 59. Kožen maje pravo na profesiinu pravnyču dopomoĝu. U vypadkach, peredbačenych zakonom, cja dopomoĝa nadajet'sja bezoplatno. Kožen je viľnym u vybori zachysnyka svojich prav.

{Častyna perša statti 59 iz zminamy, vnesenymy zğidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

{Oficijne tlumačennja častyny peršoju statti 59 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu

№ 13-rp/2000 vid 16.11.00}

{Oficijne tlumačennja položennja častyny peršoji statti 59 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 23-rp/2009 vid 30.09.2009}

{Častynu druğu statti 59 vyključeno na pidstavi Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 60. Nichto ne zobovjazanyj vykonuvaty javno zločynni rozporjadžennja čy nakazy.

Za viddannja i vykonannja javno zločynnoho rozporjadžennja čy nakazu nastaje jurydyčna vidpovidaľnist'.

Stattja 61. Nichto ne može buty dviči prytjağnenyj do jurydyčnoji vidpovidaľnosti odnoho vydu za odne j te same pravoporušennja.

Jurydyčna vidpovidaľnist' osoby maje indyviduaľnyj charakter.

Stattja 62. Osoba vvažajet'sja nevynuvatoju u včynenni zločynu i ne može buty piddana kryminaľnomu pokarannju, doky jiji vynu ne bude dovedeno v zakonnomu porjadku i vstanovleno obvynuvalnym vyrokom sudu.

Nichto ne zobovjazanyj dovodyty svoju nevynuvatist' u včynenni zločynu.

Obvynuvačennja ne može gruntuvatysja na dokazach, oderžanych nezakonnym šljachom, a takož na prypuščennjach. Usi sumnivy ščodo dovedenosti vyny osoby tlumačat'sja na jiji koryst'.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statti 62, vidpovidno do jakoho obvynuvačennja ne može gruntuvatysja na dokazach, oderžanych nezakonnym šljachom, dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 12-rp/2011 vid 20.10.2011}

U razi skasuvannja vyroku sudu jak nepravosudnoho deržava vidškodovuje materialnu i moraľnu škodu, zavdanu bezpidstavnym zasudžennjam.

Stattja 63. Osoba ne nese vidpovidaľnosti za vidmovu davaty pokazannja abo pojasnennja ščodo sebe, členiv simji čy blyžkych rodyčiv, kolo jakych vyznačajet'sja zakonom.

Pidozrjuvanyj, obvynuvačenyj čy pidsudnyj maje pravo na zachyst.

Zasudženyj korystujet'sja vsima pravamy ljudyny i ģromadjanyna, za vynjatkom obmežeń, jaki vyznačeni zakonom i vstanovleni vyrokom sudu.

Stattja 64. Konstytucijni prava i svobody ljudyny i ģromadjanyna ne možut' buty obmeženi, krim vypadkiv, peredbačenyh Konstytucijeju Ukrajinu.

V umovach vojennoho abo nadzvyčajnoho stanu možut' vstanovľjuvatysja okremi obmežennja prav i svobod iz zaznačennjam stroku diji cych obmežeń. Ne možut' buty obmeženi prava i svobody, peredbačeni stattojamy 24, 25, 27, 28, 29, 40, 47, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63 cijejji Konstytuciji.

{Oficijne tlumačennja statti 64 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 9-zp vid 25.12.97}

Stattja 65. Zachyst Vitčyzny, nezaležnosti ta terytorialnoji cilisnosti Ukrajinu, šanuvannja jiji deržavnych symboliv je obovjazkom ģromadjan Ukrajinu.

Ĥromadjany vidbuvajut' vijškovu službu vidpovidno do zakonu.

Stattja 66. Kožen zobovjazanyj ne zapodijuvaty škodu pryrodi, kulturnij spadščyni, vidškodovuvaty zavdani nym zbytky.

Stattja 67. Kožen zobovjazanyj splačuvaty podatky i zbory v porjadku i rozmirach, vstanovlenych zakonom.

Usi ģromadjany ťčorično podajut' do podatkovych inspekciĭ za miscem proŹyvannja deklaraciji pro sviĭ majnovyj stan ta dochody za mynulyj rik u porjadku, vstanovlenomu zakonom.

Stattja 68. Kožen zobovjazanyj neuchyľno doderŹuvatysja Konstytuciji Ukraĭiny ta zakoniv Ukraĭiny, ne posjaŹaty na prava i svobody, čest' i ģidnist' inšych ľjudeĭ.

Neznannja zakoniv ne zviľnjaje vid jurydyčnoji vidpovidalnosti.

Rozdil III

VYBORY. REFERENDUM

Stattja 69. Narodne volevyjavlennja zdiĭsnujet'sja čerez vybory, referendum ta inši formy bezposerednjoji demokratiji.

{Oficiĭne tlumačennja poloŹeń statti 69 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 6-rp/2008 vid 16.04.2008}

Stattja 70. Pravo ģolosu na vyborach i referendumach majuť ģromadjany Ukraĭiny, jaki dosjaġly na deń jich provedennja visimnadcjaty rokiv.

Ne majuť prava ģolosu ģromadjany, jakych vyznano sudom nedijezdatnymi.

Stattja 71. Vybory do orġaniv derŹavnoji vlady ta orġaniv miscevoġo samovrjaduvannja je viľnymi i vidbuvajuť'sja na osnovi zaġal'noġo, rivnoġo i prjamoġo vyborčogo prava ťľjachom tajemnoġo ģolosuvannja.

Vyborcjam ģarantujet'sja viľne volevyjavlennja.

Stattja 72. Vseukraĭin'skyĭ referendum pryznačajet'sja Verchovnoju Radoju Ukraĭiny abo Prezydentom Ukraĭiny vidpovidno do jichnich povnovaŹeń, vstanovlenych cijeju Konstytucijeju.

Vseukraĭin'skyĭ referendum proġološujet'sja za narodnoju iniciatyvoju na vymoġu ne menš jak trjoch mil'joniv ģromadjan Ukraĭiny, jaki majuť pravo ģolosu, za umovy, ťčo pidpysy ťčodo pryznačennja referendumu zibrano ne menš jak u dvoch tretynach oblastej i ne menš jak po sto tysjač pidpysiv u koŹnij oblasti.

{Oficiĭne tlumačennja poloŹeń častyny druġoji statti 72 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 6-rp/2008 vid 16.04.2008}

Stattja 73. Vykľučno vseukraĭin'skym referendumom vyrišujuť'sja pytannja pro zminu terytoriji Ukraĭiny.

Stattja 74. Referendum ne dopuskajet'sja ťčodo zakonoproektiv z pytań podatkiv, bjudŹetu ta amnistiji.

Rozdil IV

VERCHOVNA RADA UKRAĖINY

Stattja 75. Jedynym orġanom zakonodavčoji vlady v Ukraĭini je parlament - Verchovna Rada Ukraĭiny.

{Oficijne tlumačennja položen statiti 75 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 17-rp/2002 vid 17.10.2002}

Stattja 76. Konstytucijnyj sklad Verchovnoji Rady Ukrajiny - čotyrysta p'atdesjat narodnych deputativ Ukrajiny, jaki obyrajut'sja na osnovi zažal'noho, rivnoho i prjamožo vyborčožo prava šljachom tajemnožo ģolosuvannja strokom na p'jat' rokiv.

Narodnym deputatom Ukrajiny može buty obrano ģromadjanyna Ukrajiny, jakyj na deň vyboriv dosjaž dvadcjaty odnožo roku, maje pravo ģolosu i prožyvaje v Ukrajinu protjaģom ostannich p'jaty rokiv.

Ne može buty obranym do Verchovnoji Rady Ukrajiny ģromadjanyn, jakyj maje sudymist' za včynennja umysnožo zločynu, jakščo cja sudymist' ne poģašena i ne znjata u vstanovlenomu zakonom porjadku.

Povnovažennja narodnych deputativ Ukrajiny vyznačajut'sja Konstytucijeju ta zakonamy Ukrajiny.

Strok povnovažen' Verchovnoji Rady Ukrajiny stanovyt' p'jat' rokiv.

{Stattja 76 v redakcii Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 77. Čerģovi vybory do Verchovnoji Rady Ukrajiny vidbuvajut'sja v ostannju nedilju žovtnja p'jatožo roku povnovažen' Verchovnoji Rady Ukrajiny.

{Častyna perša statiti 77 v redakcii Zakoniv № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

Pozačerģovi vybory do Verchovnoji Rady Ukrajiny pryznačajut'sja Prezydentom Ukrajiny i provodjat'sja v period šistdesjaty dniv z dnja opublikuvannja rišennja pro dostrokovu prypynennja povnovažen' Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Porjadok provedennja vyboriv narodnych deputativ Ukrajiny vstanovljuet'sja zakonom.

Stattja 78. Narodni deputaty Ukrajiny zdišnjujut' svoji povnovažennja na postijni osnovi.

Narodni deputaty Ukrajiny ne možut' maty inšožo predstavnyčkožo mandata, buty na deržavni službi, obijmaty inši oplačuvani posady, zaiťmatysja inšoju oplačuvanoju abo pidpryjemnyčkoju dijaľnistju (krim vykladačkoji, naukovoji ta tvorčoji dijaľnosti), vchodyty do skladu kerivnožo orģanu čy naģljadovoji rady pidpryjemstva abo orģanizaciji, ščo maje na meti oderžannja prybutku.

Vymoģy ščodo nesumisnosti deputatskožo mandata z inšymy vydamy dijaľnosti vstanovljujut'sja zakonom.

U razi vynykennja obstavyn, ščo porušujut' vymoģy ščodo nesumisnosti deputatskožo mandata z inšymy vydamy dijaľnosti, narodnyj deputat Ukrajiny u dvadcjatydennej strok z dnja vynykennja takych obstavyn prypynjae taku dijaľnist' abo podaje osobystu zajavu pro skladennja povnovažen' narodnožo deputata Ukrajiny.

{Stattja 78 v redakcii Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 79. Pered vstupom na posadu narodni deputaty Ukrajiny skladajut' pered Verchovnoju Radoju Ukrajiny taku prysjaģu:

"Prysjaģaju na virnist' Ukrajinu. Zobov'язujuš usima svojimy dijamy boronyty suverenitet i nezaležnist' Ukrajiny, dbaty pro blaģo Vitčyzny i dobrobut

Ukrajinského narodu.

Prysjažaju doderžuvatysja Konstytuciji Ukrajiny ta zakoniv Ukrajiny, vykonuvaty svoji obovjazyky v interesach usich spivvitčyznykiv".

Prysjažu začytuje najstaršyĭ za vikom narodnyĭ deputat Ukrajiny pered vidkryttjam peršoĭ sesiji novoobranoji Verchovnoji Rady Ukrajiny, pišlja čoĭo deputaty skripljujuť prysjažu svojimy pidpysamy pid jiji tekstom.

Vidmova sklasty prysjažu maje naslidkom vtratu deputatskoĭo mandata.

Povnovažennja narodnych deputativ Ukrajiny počynajut'sja z momentu skladennja prysjažy.

{Oficiĭne tlumačennja statti 79 dyv. v Rišenni Konstytucijnoĭo Sudu № 1-zp vid 13.05.97}

Stattja 80. Narodni deputaty Ukrajiny ne nesuť jurydyčnoji vidpovidal'nosti za rezul'taty ĭolosuvannja abo vyslovljuvannja u parlamenti ta joĭo orĭanach, za vynjatkom vidpovidal'nosti za obrazu čy naklep.

{Stattja 80 v redakciji Zakonu № 27-IX vid 03.09.2019}

Stattja 81. Povnovažennja narodnych deputativ Ukrajiny prypynjajut'sja odnočasno z prypynennjam povnovažen' Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Povnovažennja narodnoĭo deputata Ukrajiny prypynjajut'sja dostrokovo u razi:

- 1) skladennja povnovažen' za joĭo osobystoju zajavoju;
- 2) nabrannja zakonnoji syly obvynuval'nym vyrokom ščodo njoĭo;
- 3) vyznannja joĭo sudom nedijezdatnym abo bezvisno vidsutnim;
- 4) prypynennja joĭo ĭromadjanstva abo joĭo vyjizdu na postiĭne proŭyvannja za meŭi Ukrajiny;
- 5) jakščo protjaĭom dvadcjaty dniv z dnja vynykennja obstavyn, jaki pryzvodjať do porušennja vymoĭ ščodo nesumisnosti deputatskoĭo mandata z inšymy vydamy dijal'nosti, ci obstavyny nym ne usunuto;
- 6) nevchodžennja narodnoĭo deputata Ukrajiny, obranoĭo vid polityčnoji partiji (vyborčoĭo bloku polityčnych partiĭ), do skladu deputatskoji frakciji cijeji polityčnoji partiji (vyborčoĭo bloku polityčnych partiĭ) abo vychodu narodnoĭo deputata Ukrajiny iz skladu takoji frakciji;
- 7) joĭo smerti.

Povnovažennja narodnoĭo deputata Ukrajiny prypynjajut'sja dostrokovo takoŭ u razi dostrokovoĭo prypynennja vidpovidno do Konstytuciji Ukrajiny povnovažen' Verchovnoji Rady Ukrajiny - v deĭ vidkryttja peršoĭo zasidannja Verchovnoji Rady Ukrajiny novoĭo sklykannja.

Rišennja pro dostrokove prypynennja povnovažen' narodnoĭo deputata Ukrajiny u vypadkach, peredbačenych punktamy 1, 4 častyny druĭoji cijeji statti, pryĭmajet'sja Verchovnoju Radoju Ukrajiny, a u vypadku, peredbačenomu punktom 5 častyny druĭoji cijeji statti, - sudom.

U razi nabrannja zakonnoji syly obvynuval'nym vyrokom sudu ščodo narodnoĭo deputata

Ukrajiny, vyznannja narodnoho deputata Ukrajiny nedijezdatnym abo bezvisno vidsutnim jožo povnovažennja prypynjajut'sja z dnja nabrannja zakonnoji syly rišennjam sudu, a v razi smerti narodnoho deputata Ukrajiny - z dnja smerti, zasvidčenoji svidoctvom pro smert'.

U razi nevchodžennja narodnoho deputata Ukrajiny, obranožo vid polityčnoji partiji (vyborčožo bloku polityčnych partiij), do skladu deputatskoji frakciji cijej polityčnoji partiji (vyborčožo bloku polityčnych partiij) abo vychodu narodnoho deputata Ukrajiny iz skladu takoji frakciji jožo povnovažennja prypynjajut'sja dostrokovy na pidstavi zakonu za rišennjam vyščožo kerivnožo oržanu vidpovidnoji polityčnoji partiji (vyborčožo bloku polityčnych partiij) z dnja pryinjattja takoho rišennja.

{Stattja 81 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 82. Verchovna Rada Ukrajiny pracjuje sesijno.

Verchovna Rada Ukrajiny je povnovažnoju za umovy obrannja ne menš jak dvoch tretyn vid jiji konstytucijnožo skladu.

Verchovna Rada Ukrajiny zbyrajet'sja na peršu sesiju ne pizniše niž na trydcjatyj deň pislja oficijnožo oğološennja rezul'tativ vyboriv.

Perše zasidannja novoobranoji Verchovnoji Rady Ukrajiny vidkryvaje najstaršyj za vikom narodnyj deputat Ukrajiny.

{Stattja 82 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 83. Čerğovi sesiji Verchovnoji Rady Ukrajiny počynajut'sja peršožo vivtorka ljutožo i peršožo vivtorka veresnja kožnožo roku.

Pozačerğovi sesiji Verchovnoji Rady Ukrajiny, iz zaznačennjam porjadku dennožo, sklykajut'sja ġolovoju Verchovnoji Rady Ukrajiny na vymoğu Prezydenta Ukrajiny abo na vymoğu ne menš jak tretyny narodnych deputativ Ukrajiny vid konstytucijnožo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

U razi oğološennja ukazu Prezydenta Ukrajiny pro vvedennja vojennožo čy nadzvyčajnožo stanu v Ukrajin i abo okremych jiji miscevostjach Verchovna Rada Ukrajiny zbyrajet'sja na zasidannja u dvodennyj strok bez sklykannja.

U razi zakinčennja stroku povnovažen Verchovnoji Rady Ukrajiny pid čas diji vojennožo čy nadzvyčajnožo stanu jiji povnovažennja prodovžujut'sja do dnja peršožo zasidannja peršojoj sesiji Verchovnoji Rady Ukrajiny, obranoji pislja skasuvannja vojennožo čy nadzvyčajnožo stanu.

Porjadok roboty Verchovnoji Rady Ukrajiny vstanovljujet'sja Konstytucijeju Ukrajiny ta Reğlamentom Verchovnoji Rady Ukrajiny.

U Verchovnij Radi Ukrajiny za rezul'tatamy vyboriv i na osnovi uzğodžennja polityčnych pozycij formujet'sja koalicija deputatskych frakcij, do skladu jakoji vchodyt bilšist narodnych deputativ Ukrajiny vid konstytucijnožo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Koalicija deputatskych frakcij u Verchovnij Radi Ukrajiny formujet'sja protjağom odnožo misjacija z dnja vidkryttja peršožo zasidannja Verchovnoji Rady Ukrajiny, ščo provodyt'sja pislja čerğovych abo pozačerğovych vyboriv Verchovnoji Rady Ukrajiny, abo protjağom misjacija z dnja prypynennja dijalnosti koalicii deputatskych frakcij u Verchovnij Radi Ukrajiny.

Koalicija deputatských frakcií u Verchovnij Radi Ukrainy vidpovidno do cijeji Konstytuciji vnosyť propozycji Prezydentu Ukrainy ščodo kandydatury Premier-ministra Ukrainy, a takož vidpovidno do cijeji Konstytuciji vnosyť propozycji ščodo kandydatur do skladu Kabinetu Ministriv Ukrainy.

Zasady formuvannja, orģanizaciji dijaľnosti ta prypynennja dijaľnosti koalicii deputatských frakcií u Verchovnij Radi Ukrainy vstanovljujuťsja Konstytucijeju Ukrainy ta Reģlamentom Verchovnoji Rady Ukrainy.

Deputatska frakcija u Verchovnij Radi Ukrainy, do skladu jakoji vchodyť bilšist' narodnych deputativ Ukrainy vid konstytucijnoģo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy, maje prava koalicii deputatských frakcií u Verchovnij Radi Ukrainy, peredbačeni cijeju Konstytucijeju.

{Stattja 83 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 84. Zasadannja Verchovnoji Rady Ukrainy provodjaťsja vidkryto. Zakryte zasadannja provodyťsja za rišennjam bilšosti vid konstytucijnoģo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Rišennja Verchovnoji Rady Ukrainy pryimajuťsja vyključno na jiji plenarnych zasadannjach šljachom ģolosuvannja.

{Oficijne tlumačennja častyny druģoji statti 84 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoģo Sudu № 11-rp/98 vid 07.07.98, № 16-rp/2003 vid 14.10.2003}

Ģolosuvannja na zasadannjach Verchovnoji Rady Ukrainy zdijsnjujeťsja narodnym deputatom Ukrainy osobysto.

{Oficijne tlumačennja častyny tretjoji statti 84 dyv. v Rišenni Konstytucijnoģo Sudu № 11-rp/98 vid 07.07.98}

{Oficijne tlumačennja poloģeń statti 84 dyv. v Rišenni Konstytucijnoģo Sudu № 17-rp/2002 vid 17.10.2002}

Stattja 85. Do povnovaģeń Verchovnoji Rady Ukrainy naleģyť:

1) vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy v meģach i porjadku, peredbačenych rozdilom XIII cijeji Konstytuciji;

2) pryznačennja vseukrajinskoģo referendumu z pytań, vyznačenych statteju 73 cijeji Konstytuciji;

3) pryńjattja zakoniv;

4) zatverdžennja Deržavnoģo bjudžetu Ukrainy ta vnesennja zmin do njoģo, kontrol' za vykonannjam Deržavnoģo bjudžetu Ukrainy, pryńjattja rišennja ščodo zvituv pro joģo vykonannja;

5) vyznačennja zasad vnutrišnjoji i zovnišnjoji polityky, realizaciji strateģičnoģo kursu deržavy na nabuttja povnopravnoģo členstva Ukrainy v Jevropejskomu Sojuzi ta v Orģanizaciji Pivničnoatlantyčnoģo doģovoru;

{Punkt 5 častyny peršoji statti 85 v redakciji Zakonu № 2680-VIII vid 07.02.2019}

6) zatverdžennja zaģalnoderžavnych proģram ekonomičnoģo, naukovo-techničnoģo, socialnoģo, nacionalno-kulťurnoģo rozvytku, ochorony dovkillja;

7) pryznačennja vyboriv Prezidenta Ukrainy u stroky, peredbačeni cijeju

Konstytucijeju;

8) zasluhovuvannja ščoričnych ta pozačerğovych poslań Prezydenta Ukrajiny pro vnutrišnje i zovnišnje stanovyšče Ukrajiny;

9) oğološennja za podannjam Prezydenta Ukrajiny stanu viiny i ukladennja myru, schvalennja rišennja Prezydenta Ukrajiny pro vykorystannja Zbrojnych Syl Ukrajiny ta inšych viiškovyh formuvań u razı zbrojnoji ağresiji proty Ukrajiny;

10) usunennja Prezydenta Ukrajiny z posta v porjadku osoblyvoji procedury (impičmentu), vstanovlenomu statteju 111 cijeji Konstytuciji;

11) rozğljad i pryńjattja rišennja ščodo schvalennja Proğramy dijałnosti Kabinetu Ministriv Ukrajiny;

12) pryznačennja za podannjam Prezydenta Ukrajiny Premjer-ministra Ukrajiny, Ministra oborony Ukrajiny, Ministra zakordonnych sprav Ukrajiny, pryznačennja za podannjam Premjer-ministra Ukrajiny inšych členiv Kabinetu Ministriv Ukrajiny, Ğolovy Antymonopolnoğo komitetu Ukrajiny, Ğolovy Deržavnoğo komitetu telebačennja i radiomovlennja Ukrajiny, Ğolovy Fondu deržavnoğo majna Ukrajiny, zviłnennja zaznačenych osib z posad, vyrišennja pytannja pro vidstavku Premjer-ministra Ukrajiny, členiv Kabinetu Ministriv Ukrajiny;

12-1) pryznačennja na posadu ta zviłnennja z posady za podannjam Prezydenta Ukrajiny Ğolovy Služby bezpeky Ukrajiny;

13) zdiisnennja kontrolju za dijałnistju Kabinetu Ministriv Ukrajiny vidpovidno do cijeji Konstytuciji ta zakonu;

14) zatverdžennja rišeń pro nadannja Ukrajinoju pozık i ekonomičnoji dopomoğy inozemnym deržavam ta mižnarodnym orğanicacijam, a takož pro oderžannja Ukrajinoju vid inozemnych deržav, bankiv i mižnarodnych finansovyh orğanicacij pozık, ne peredbačenych Deržavnym bjudžetom Ukrajiny, zdiisnennja kontrolju za jich vykorystannjam;

15) pryńjattja Reğlamentu Verchovnoji Rady Ukrajiny;

16) pryznačennja na posady ta zviłnennja z posad Ğolovy ta inšych členiv Rachunkovoji palaty;

17) pryznačennja na posadu ta zviłnennja z posady Upovnovaženoğo Verchovnoji Rady Ukrajiny z prav ljudyny; zasluhovuvannja joğo ščoričnych dopovidej pro stan dotrymannja ta zachystu prav i svobod ljudyny v Ukrajinı;

18) pryznačennja na posadu ta zviłnennja z posady Ğolovy Nacionalnoğo banku Ukrajiny za podannjam Prezydenta Ukrajiny;

19) pryznačennja na posady ta zviłnennja z posad polovyny skladu Rady Nacionalnoğo banku Ukrajiny;

20) pryznačennja na posady ta zviłnennja z posad polovyny skladu Nacionalnoji rady Ukrajiny z pytań telebačennja i radiomovlennja;

21) pryznačennja na posady ta zviłnennja z posad členiv Centralnoji vyborčoji komisiji za podannjam Prezydenta Ukrajiny;

22) zatverdžennja zağalnoji struktury, čysełnosti, vyznačennja funkcij Služby bezpeky Ukrajiny, Zbrojnych Syl Ukrajiny, inšych utvorených vidpovidno do zakoniv Ukrajiny viiškovyh formuvań, a takož Ministerstva vnutrišnich sprav Ukrajiny;

23) schvalennja rišennja pro nadannja viiškovoji dopomožy inšym deržavam, pro napravlennja pidrozdiliv Zbrojnych Syl Ukrajiny do inšoju deržavy čy pro dopusk pidrozdiliv zbrojnych syl inšych deržav na terytoriju Ukrajiny;

24) vstanovlennja deržavnych symvoliv Ukrajiny;

25) nadannja zžody na pryznačennja na posadu ta zviľnennja z posady Prezydentom Ukrajiny Ğeneraľnoğo prokurora; vyslovlennja nedoviry Ğeneraľnomu prokurorovi, ščo maje naslidkom joğo vidstavku z posady;

{Punkt 25 častyny peršoju statti 85 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

26) pryznačennja na posady tretyny skladu Konstytucijnoğo Sudu Ukrajiny;

{Punkt 26 častyny peršoju statti 85 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

{Punkt 27 častyny peršoju statti 85 vyključeno na pidstavi Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

28) dostrokove prypynennja povnovažen Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym za najavnosti vysnovku Konstytucijnoğo Sudu Ukrajiny pro porušennja neju Konstytuciji Ukrajiny abo zakoniv Ukrajiny; pryznačennja pozačerğovych vyboriv do Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym;

29) utvorennja i likvidacija rajoniv, vstanovlennja i zmina mež rajoniv i mist, vidnesennja naselenych punktiv do kateğoriji mist, naiĵenuvannja i pereĵenuvannja naselenych punktiv i rajoniv;

30) pryznačennja čerğovych ta pozačerğovych vyboriv do orğaniv miscevoğo samovrjaduvannja;

31) zatverdžennja protjağom dvoch dniv z momentu zvernennja Prezydenta Ukrajiny ukaziv pro vvedennja vojennoğo čy nadzvyčajnoğo stanu v Ukrajinu abo v okremych jiji miscevostjach, pro zağaľnu abo častkovu mobilizaciju, pro oğološennja okremych miscevosteĵ zonamy nadzvyčajnoji ekoloğičnoji sytuaciji;

32) nadannja zakonom zžody na obov'язkovist' mižnarodnych doğovoriv Ukrajiny ta denonsacija mižnarodnych doğovoriv Ukrajiny;

33) zdijsnennja parlamentskoğo kontrolju u mežach, vyznačenych cijeju Konstytucijeju ta zakonom;

34) pryĵnjattja rišennja pro napravlennja zapytu do Prezydenta Ukrajiny na vymoğy narodnoğo deputata Ukrajiny, ğrupy narodnych deputativ Ukrajiny čy komitetu Verchovnoji Rady Ukrajiny, poperednjo pidtrymanu ne meňš jak odniĵeju tretynuju vid konstytucijnoğo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny;

35) pryznačennja na posadu ta zviľnennja z posady kerivnyka aparatu Verchovnoji Rady Ukrajiny; zatverdžennja koštorysu Verchovnoji Rady Ukrajiny ta struktury jiji aparatu;

36) zatverdžennja pereliku ob'ektiv prava deržavnoji vlasnosti, ščo ne pidljağajut' pryvatyzaciji, vyznačennja pravovyh zasad vylučennja ob'ektiv prava pryvatnoji vlasnosti;

37) zatverdžennja zakonom Konstytuciji Avtonomnoji Respubliky Krym, zmin do neji.

Verchovna Rada Ukrajiny zdijsnjuje takož inši povnovažennja, jaki vidpovidno do

Konstytuciji Ukrajiny vidneseni do jiji vidannja.

{Stattja 85 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 86. Narodnyj deputat Ukrajiny maje pravo na sesiji Verchovnoji Rady Ukrajiny zvernutysja iz zapytom do orghaniv Verchovnoji Rady Ukrajiny, do Kabinetu Ministriv Ukrajiny, do kerivnykiv inšych orghaniv deržavnoji vlady ta orghaniv miscevožo samovrjaduvannja, a takož do kerivnykiv pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij, roztašovanych na terytoriji Ukrajiny, nezaležno vid jich pidporjadkuvannja i form vlasnosti.

{Oficiijne tlumačennja položen častyny peršoju statti 86 dyv. v Rišennjach Konstytucijnožo Sudu № 4-rp/99 vid 19.05.99, № 4-rp/2000 vid 11.04.2000, № 4-rp/2002 vid 20.03.2002, № 5-rp/2003 vid 05.03.2003, № 16-rp/2003 vid 14.10.2003}

Kerivnyky orghaniv deržavnoji vlady ta orghaniv miscevožo samovrjaduvannja, pidpryjemstv, ustanov i orghanizacij zobovjazani povidomyty narodnožo deputata Ukrajiny pro rezul'taty rozgljadu jožo zapytu.

Stattja 87. Verchovna Rada Ukrajiny za propozycijeju Prezydenta Ukrajiny abo ne menš jak odnijeji tretyny narodnych deputativ Ukrajiny vid konstytucijnožo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny može rozgljanuty pytannja pro vidpovidaľnist' Kabinetu Ministriv Ukrajiny ta pryjnjaty rezoljuciju nedoviry Kabinetu Ministriv Ukrajiny bilšistju vid konstytucijnožo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Pytannja pro vidpovidaľnist' Kabinetu Ministriv Ukrajiny ne može rozgljadatysja Verchovnoju Radoju Ukrajiny bilše odnožo razu protjažom odnijeji čerğovoju sesiji, a takož protjažom roku pislja schvalennja Proğramy dijalnosti Kabinetu Ministriv Ukrajiny abo protjažom ostannjoju sesiji Verchovnoji Rady Ukrajiny.

{Stattja 87 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 88. Verchovna Rada Ukrajiny obyraje iz svožo skladu Ğolovu Verchovnoji Rady Ukrajiny, Peršožo zastupnyka i zastupnyka Ğolovy Verchovnoji Rady Ukrajiny ta vidklykaje jich z cych posad.

{Častyna perša statti 88 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Ğolova Verchovnoji Rady Ukrajiny:

- 1) vede zasidannja Verchovnoji Rady Ukrajiny;
- 2) orghanizovuje robotu Verchovnoji Rady Ukrajiny, koordynuje dijalnist' jiji orghaniv;

{Punkt 2 častyny druğoji statti 88 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

- 3) pidpysuje akty, pryjnjati Verchovnoju Radoju Ukrajiny;
- 4) predstavljaje Verchovnu Radu Ukrajiny u znosynach z inšymy orghanamy deržavnoji vlady Ukrajiny ta orghanamy vlady inšych deržav;
- 5) orghanizovuje robotu aparatu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Ğolova Verchovnoji Rady Ukrajiny zdijsnjuje povnovažennja, peredbačeni cijejju Konstytucijeju, u porjadku, vstanovlenomu Reğlamentom Verchovnoji Rady Ukrajiny.

{Častyna tretja statti 88 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 89. Verchovna Rada Ukrajiny dlja zdijsnennja zakonoproektnoji roboty, pidgotovky i poperednjožo rozhljadu pytań, vidnesenych do jiji povnovažen, vykonannja kontrolnych funkcij vidpovidno do Konstytuciji Ukrajiny stvorjuje z čysla narodnych deputativ Ukrajiny komitety Verchovnoji Rady Ukrajiny ta obyraje ğoliv, peršych zastupnykiv, zastupnykiv ğoliv ta sekretariv cych komitetiv.

Verchovna Rada Ukrajiny u mežach svojich povnovažen može stvorjuvaty tymčasovi specialni komisiji dlja pidgotovky i poperednjožo rozhljadu pytań.

Verchovna Rada Ukrajiny dlja provedennja rozsliduvannja z pytań, ščo stanovljat' suspilnyj interes, utvorjuje tymčasovi slidči komisiji, jakščo za ce proğolosovala ne menš jak odna tretyna vid konstytucijnožo skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Vysnovky i propozycji tymčasovych slidčych komisij ne je vyrišalnymy dlja slidstva i sudu.

Orğanizacija i porjadok dijalnosti komitetiv Verchovnoji Rady Ukrajiny, jiji tymčasovych specialnych i tymčasovych slidčych komisij vstanovljujut'sja zakonom.

{Stattja 89 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 90. Povnovažennja Verchovnoji Rady Ukrajiny prypynjajut'sja u deń vidkryttja peršožo zasidannja Verchovnoji Rady Ukrajiny novožo sklykannja.

Prezydent Ukrajiny maje pravo dostrokovo prypynyty povnovažennja Verchovnoji Rady Ukrajiny, jakščo:

- 1) protjağom odnožo misjacija u Verchovnij Radi Ukrajiny ne sformovano koaliciju deputatskych frakcij vidpovidno do statti 83 cijeji Konstytuciji;
- 2) protjağom šistdesjaty dniv pislja vidstavky Kabinetu Ministriv Ukrajiny ne sformovano personalnyj sklad Kabinetu Ministriv Ukrajiny;
- 3) protjağom trydcjaty dniv odnijeji čerğovoji sesiji plenarni zasidannja ne možut' rozpočatysja.

Rišennja pro dostrokove prypynennja povnovažen Verchovnoji Rady Ukrajiny pryimajet'sja Prezydentom Ukrajiny pislja konsultacij z ğolovoju Verchovnoji Rady Ukrajiny, jožo zastupnykamy ta ğolovamy deputatskych frakcij u Verchovnij Radi Ukrajiny.

Povnovažennja Verchovnoji Rady Ukrajiny, ščo obrana na pozačerğovych vyborach, provedenych pislja dostrokovožo prypynennja Prezydentom Ukrajiny povnovažen Verchovnoji Rady Ukrajiny poperednjožo sklykannja, ne možut' buty prypyneni protjağom odnožo roku z dnja jiji obrannja.

Povnovažennja Verchovnoji Rady Ukrajiny ne možut' buty dostrokovo prypyneni Prezydentom Ukrajiny v ostanni šist' misjativ stroku povnovažen Verchovnoji Rady Ukrajiny abo Prezidenta Ukrajiny.

{Stattja 90 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 91. Verchovna Rada Ukrajiny pryimaje zakony, postanovy ta inši akty bilšistju vid jiji konstytucijnožo skladu, krim vypadkiv, peredbačenych cijeju Konstytucijeju.

{Oficijne tlumačennja položen statti 91 dyv. v Rišennjach Konstytucijnožo Sudu № 17-rp/2002 vid 17.10.2002, № 16-rp/2003 vid 14.10.2003}

Stattja 92. Vykľučno zakonamy Ukrajinu vyznačajúťsja:

- 1) prava i svobody ľudyny i ģromadjanyna, ģarantiji cych prav i svobod; osnovni obovyazky ģromadjanyna;
  - 2) ģromadjanstvo, pravosubjektnist' ģromadjan, status inozemciv ta osib bez ģromadjanstva;
  - 3) prava korinnych narodiv i nacional'nych menšyn;
  - 4) porjadok zastosuvannja mov;
  - 5) zasady vykorystannja pryrodných resursiv, vykľučnoji (morškoji) ekonomičnoji zony, kontynental'noģo šelfu, osvojennja kosmičnoģo prostoru, orģanizaciji ta ekspluatacji enerģosystem, transportu i zvjazku;
  - 6) osnovy social'noģo zachystu, formy i vydy pensi'noģo zabezpečennja; zasady reģuljuvannja prac i za'njatosti, šľjubu, simji, ochorony dytynstva, materynstva, baťkivstva; vychovannja, osvity, kul'tury i ochorony zdorov'ja; ekoloģičnoji bezpeky;
  - 7) pravovyj režym vlasnosti;
  - 8) pravovi zasady i ģarantiji pidpryjemnyctva; pravyla konkurenciji ta normy antymonopol'noģo reģuljuvannja;
  - 9) zasady zovnišnich znosyn, zovnišnjeekonomičnoji dijaľnosti, mytnoji spravy;
  - 10) zasady reģuljuvannja demoģrafičnych ta miģracijnych procesiv;
  - 11) zasady utvorennja i dijaľnosti polityčnych partiij, inšych objednaň ģromadjan, zasobiv masovoji informaciji;
  - 12) orģanizacija i dijaľnist' orģaniv vykonavčoji vlady, osnovy deržavnoji služby, orģanizaciji deržavnoji statystyky ta informatyky;
  - 13) terytorial'nyj ustrij Ukrajinu;
- {Oficijne tlumačennja punktu 13 častyny peršoji statti 92 dyv. v Rišenni Konstytucijnoģo Sudu № 11-rp/2001 vid 13.07.2001}
- 14) sudoustrij, sudočynstvo, status suddiv; zasady sudovoji ekspertyzy; orģanizacija i dijaľnist' prokuratury, notariatu, orģaniv dosudovoģo rozsliduvannja, orģaniv i ustanov vykonannja pokaraň; porjadok vykonannja sudovych rišeň; zasady orģanizaciji ta dijaľnosti advokatury;
- {Punkt 14 častyny peršoji statti 92 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}
- 15) zasady miscevoģo samovrjaduvannja;
  - 16) status stolyci Ukrajinu; special'nyj status inšych mist;
  - 17) osnovy nacional'noji bezpeky, orģanizaciji Zbrojnych Syl Ukrajinu i zabezpečennja ģromadškoģo porjadku;
  - 18) pravovyj režym deržavnoģo kordonu;
  - 19) pravovyj režym vojennoģo i nadzvyčajnoģo stanu, zon nadzvyčajnoji ekoloģičnoji situaciji;

20) orģanizacija i porjadok provedennja vyboriv i referendumiv;

21) orģanizacija i porjadok dijalnosti Verchovnoji Rady Ukrajinu, status narodnych deputativ Ukrajinu;

22) zasady cyvilno-pravovoji vidpovidalnosti; dijannja, jaki je zločynamy, administratyvnymy abo dyscyplinarnymy pravoporušennjamy, ta vidpovidalnist' za nych.

{Oficiijne tlumačennja položennja punktu 22 častyny peršoji statti 92 dyv. v Rišenni Konstytuciijnoģo Sudu № 7-rp/2001 vid 30.05.2001}

Vyključno zakonamy Ukrajinu vstanovljujuťsja:

1) Deržavnyj bjudžet Ukrajinu i bjudžetna systema Ukrajinu; systema opodatkuvannja, podatky i zbory; zasady stvorennja i funkcionuvannja finansovoģo, ģrošovoģo, kredytnoģo ta investycciijnoģo ryнкiv; status nacionalnoji valjuty, a takoz status inozemnych valjut na terytoriji Ukrajinu; porjadok utvorennja i poģašennja deržavnoģo vnutrišnjoģo i zovnišnjoģo borģu; porjadok vypusku ta obiģu deržavnych cinnych paperiv, jich vydy i typy;

2) porjadok napravlennja pidrozdiliv Zbrojnych Syl Ukrajinu do inšych deržav; porjadok dopusku ta umovy perebuvannja pidrozdiliv zbrojnych syl inšych deržav na terytoriji Ukrajinu;

3) odynyci vaģy, miry i času; porjadok vstanovlennja deržavnych standartiv;

4) porjadok vykorystannja i zachystu deržavnych symboliv;

5) deržavni naģorody;

6) viiškovi zvannja, dyplomatyčni ranģy ta inši specialni zvannja;

7) deržavni svjata;

8) porjadok utvorennja i funkcionuvannja viľnych ta inšych specialnych zon, ščo majuť ekonomičnyj čy miģracijnyj režym, vidminnyj vid zaģalnoģo.

Zakonom Ukrajinu oģološujuťsja amnistija.

Stattja 93. Pravo zakonodavčoji iniciatyvy u Verchovnij Radi Ukrajinu naležyť Prezydentovi Ukrajinu, narodnym deputatam Ukrajinu ta Kabinetu Ministriv Ukrajinu.

Zakonoproekty, vyznačeni Prezydentom Ukrajinu jak nevidkladni, rozģljadajuťsja Verchovnoju Radoju Ukrajinu pozačerģovo.

{Stattja 93 v redakcii Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 94. Zakon pidpysuje Ģolova Verchovnoji Rady Ukrajinu i nevidkladno napravljaje joģo Prezydentovi Ukrajinu.

Prezydent Ukrajinu protjaģom piatnadcjaty dniv pislja otrymannja zakonu pidpysuje joģo, beručy do vykonannja, ta oficiijno opryljudnjuje joģo abo povertaje zakon zi svojimy vmotyvovanymy i sformuljovanymy propozycijamy do Verchovnoji Rady Ukrajinu dlja povtornoģo rozģljadu.

{Oficiijne tlumačennja častyny druģoji statti 94 dyv. v Rišennjach Konstytuciijnoģo Sudu № 11-rp/98 vid 07.07.98, № 6-rp/2008 vid 16.04.2008}

U razi jakščo Prezydent Ukrajinu protjaģom vstanovlenoģo stroku ne povernuv zakon

dlja povtorneho rozhljadu, zakon vvažajet'sja schvalenym Prezydentom Ukrainy i maje buty pidpysany i ta oficijno opryljudneny.

Jakščo pid čas povtorneho rozhljadu zakon bude znovu pryinjaty Verchovnoju Radoju Ukrainy ne menš jak dvoma tretynamy vid jiji konstituciinoho skladu, Prezydent Ukrainy zobovjazany jožo pidpysaty ta oficijno opryljudnyty protjažom desjaty dniv. U razi jakščo Prezydent Ukrainy ne pidpysav taky zakon, vin nevidkladno oficijno opryljudnujet'sja Ğolovoju Verchovnoji Rady Ukrainy i opublikovujet'sja za jožo pidpysom.

{Častyna četverta statti 94 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Zakon nabyraje čynnosti čerez desjat' dniv z dnja jožo oficiinoho opryljudnennja, jakščo inše ne peredbačeno samym zakonom, ale ne raniše dnja jožo opublikuvannja.

{Oficijne tlumačennja častyny p'jatoji statti 94 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu № 4-zp vid 03.10.97}

Stattja 95. Bjudžetna systema Ukrainy budujet'sja na zasadach spravedlyvoho i neuperedženoho rozpodilu suspiľnoho bağatstva miž ğromadjanamy i terytorial'nymy ğromadamy.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny peršoji statti 95 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

Vyključno zakonom pro Deržavnyj bjudžet Ukrainy vyznačajut'sja buď-jaki vydatky deržavy na zağalnosuspiľni potreby, rozmiř i ciljove sprjamuvannja cych vydatkiv.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny druhoji statti 95 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

Deržava prağne do zbalansovanosti bjudžetu Ukrainy.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statti 95 dyv. v Rišennjach Konstytuciinoho Sudu № 26-rp/2008 vid 27.11.2008, № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

Reğuljarni zvity pro dochody i vydatky Deržavnoho bjudžetu Ukrainy majuť buty opryljudneni.

Stattja 96. Deržavnyj bjudžet Ukrainy zatverdžujet'sja ščorično Verchovnoju Radoju Ukrainy na period z 1 sičnja po 31 ğrudnja, a za osoblyvyh obstavyn - na inšy period.

Kabinet Ministriv Ukrainy ne pizniše 15 veresnja kožnoho roku podaje do Verchovnoji Rady Ukrainy proekt zakonu pro Deržavnyj bjudžet Ukrainy na nastupny rik. Razom iz proektom zakonu podajet'sja dopovid' pro chid vykonannja Deržavnoho bjudžetu Ukrainy potočnoho roku.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny druhoji statti 96 dyv. v Rišenni Konstytuciinoho Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

Stattja 97. Kabinet Ministriv Ukrainy vidpovidno do zakonu podaje do Verchovnoji Rady Ukrainy zvit pro vykonannja Deržavnoho bjudžetu Ukrainy.

Podanyj zvit maje buty opryljudneny.

Stattja 98. Kontrol' vid imeni Verchovnoji Rady Ukrainy za nadchodžennjam koštiv do Deržavnoho bjudžetu Ukrainy ta jich vykorystannjam zdijsnjuje Rachunkova palata.

Orğanizacija, povnovažennja i porjadok dijałnosti Rachunkovoji palaty vyznačajut'sja zakonom.

{Stattja 98 v redakciji Zakoniv № 586-VII vid 19.09.2013, № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 99. Ğrošovoju odynyceju Ukrajiny je ğryvnja.

Zabezpečennja stabiłnosti ğrošovoji odynyci je osnovnoju funkcijeju centralnoğo banku deržavy - Nacionalnoğo banku Ukrajiny.

Stattja 100. Rada Nacionalnoğo banku Ukrajiny rozrobljae osnovni zasady ğrošovo-kredytnoji polityky ta zdijsnjuje kontrol' za jiji provedennjam.

Pravovyı status Rady Nacionalnoğo banku Ukrajiny vyznačajet'sja zakonom.

Stattja 101. Parlament'skyı kontrol' za doderžannjam konstytuciynych prav i svobod ljudyny i ğromadjany na zdijsnjuje Upovnovaženyı Verchovnoji Rady Ukrajiny z prav ljudyny.

Rozdil V PREZYDENT UKRAJINY

Stattja 102. Prezydent Ukrajiny je ğlavoju deržavy i vystupaje vid jiji imeni.

Prezydent Ukrajiny je ğarantom deržavnoğo suverenitetu, terytorialnoji cilisnosti Ukrajiny, doderžannja Konstytuciji Ukrajiny, prav i svobod ljudyny i ğromadjany na.

Prezydent Ukrajiny je ğarantom realizaciji strateğičnoğo kursu deržavy na nabuttja povnopravnoğo členstva Ukrajiny v Jevropejskomu Sojuzi ta v Orğanizaciji Pivničnoatlantyčnoğo doğovoru.

{Stattju 102 dopovнено častynoju tretjoju zğidno iz Zakonom № 2680-VIII vid 07.02.2019}

Stattja 103. Prezydent Ukrajiny obyrajet'sja ğromadjanamy Ukrajiny na osnovi zağalnoğo, rívnoğo i prjamoğo vyborčoğo prava šljachom tajemnoğo ğolosuvannja strokom na pıat' rokiv.

{Oficijne tlumačennja položen častyny peršoju statti 103 dyv. v Rišenni Konstytuciynoğo Sudu № 5-rp/2014 vid 15.05.2014}

Prezydentom Ukrajiny može buty obranyı ğromadjanyn Ukrajiny, jakyı dosjağ trydcjaty pıaty rokiv, maje pravo ğolosu, prožyvaє v Ukrajinı protjağom desjaty ostannich pered dnem vyboriv rokiv ta vołodije deržavnoju movoju.

Odn a i ta sama osoba ne može buty Prezydentom Ukrajiny bil'se niž dva stroky pidrjad.

{Oficijne tlumačennja položen častyny tretjoju statti 103 dyv. v Rišenni Konstytuciynoğo Sudu № 22-rp/2003 vid 25.12.2003}

Prezydent Ukrajiny ne može maty inšoğo predstavnyčkoğo mandata, obijmaty posadu v orğanach deržavnoji vlady abo v obijednannjach ğromadjan, a takož zaiťmatysja inšoju opłačuvanoju abo pidpryjemnyčkoju dijałnistju čy vchodyty do składu kerivnoğo orğanu abo nağljadovoji rady pidpryjemstva, ščo maje na meti oderžannja prybutku.

Čerğovi vybory Prezidenta Ukrajiny provodjat'sja v ostannju nedilju bereznja pıatoğo roku povnovažen Prezidenta Ukrajiny. U razı dostrokovoğo prypynennja povnovažen Prezidenta Ukrajiny vybory Prezidenta Ukrajiny provodjat'sja v period devıanosta

dniv z dnja prypynennja povnovažen.

{Častyna pjata statiti 103 v redakciji Zakoniv № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

{Oficiijne tlumačennja položen častyny pjatoji statiti 103 dyv. v Rišenni Konstytuciijnoho Sudu № 5-rp/2014 vid 15.05.2014}

Porjadok provedennja vyboriv Prezydenta Ukrainy vstanovljujet'sja zakonom.

Stattja 104. Novoobranyj Prezydent Ukrainy vstupaje na post ne pizniše niž čerez trydcjat' dniv pislja oficiijnoho oğološennja rezul'tativ vyboriv, z momentu skladennja prysjağy narodovi na uročystomu zasidanni Verchovnoji Rady Ukrainy.

Pryvedennja Prezydenta Ukrainy do prysjağy zdijsnjuje Ğolova Konstytuciijnoho Sudu Ukrainy.

Prezydent Ukrainy skladaje taku prysjağy:

"Ja, (imja ta prizvyšče), voleju narodu obranyj Prezydentom Ukrainy, zastupajučy na cej vysokyj post, uročysto prysjağaju na virnist' Ukraini. Zobovjazujuš usima svojimy spravamy boronyty suverenitet i nezaležnist' Ukrainy, dbaty pro blağo Vitčyzny i dobrobut Ukrajinškoğo narodu, obstojuvaty prava i svobody ġromadjan, doderžuvatysja Konstytuciji Ukrainy i zakoniv Ukrainy, vykonuvaty svoji obovjazky v interesach usich spivvitčyznykiv, pidnosyty avtorytet Ukrainy u sviti".

Prezydent Ukrainy, obranyj na pozačerğovych vyborach, skladaje prysjağy u pjatydennyj strok pislja oficiijnoho oğološennja rezul'tativ vyboriv.

{Oficiijne tlumačennja položen statiti 104 dyv. v Rišenni Konstytuciijnoho Sudu № 17-rp/2002 vid 17.10.2002}

Stattja 105. Prezydent Ukrainy korystujet'sja pravom nedotorkannosti na čas vykonannja povnovažen.

{Oficiijne tlumačennja častyny peršoji statiti 105 dyv. v Rišenni Konstytuciijnoho Sudu № 19-rp/2003 vid 10.12.2003}

Za posjağannja na čest' i ġidnist' Prezydenta Ukrainy vynni osoby prytjağajut'sja do vidpovidalnosti na pidstavi zakonu.

Zvannja Prezydenta Ukrainy ochoronjajet'sja zakonom i zberigajet'sja za nym dovično, jakščo tilky Prezydent Ukrainy ne buv usunenyj z posta v porjadku impičmentu.

Stattja 106. Prezydent Ukrainy:

1) zabezpečuje deržavnu nezaležnist', nacionalnu bezpeku i pravonastupnyctvo deržavy;

2) zvertajet'sja z poslannjamy do narodu ta iz ščoričnymy i pozačerğovymy poslannjamy do Verchovnoji Rady Ukrainy pro vnutrišnje i zovnišnje stanovyšče Ukrainy;

3) predstavljaje deržavu v mižnarodnych vidnosynach, zdijsnjuje kerivnyctvo zovnišnjopolityčnoju dijalnistju deržavy, vede pereğovory ta układaє mižnarodni doğovory Ukrainy;

4) pryimaje rišennja pro vyznannja inozemnych deržav;

5) pryznačuje ta zviľnjaje ělav dyplomatyčnych predstavnyctv Ukrajiny v inšych derŹavach i pry miŹnarodnych orġanizacijach; pryĩmaje virčĩ i vidklyčnĩ ġramoty dyplomatyčnych predstavnykiv inozemnych derŹav;

6) pryznačuje vseukrajinskĩ referendum ščodo zmin Konstytuciji Ukrajiny vidpovidno do statĩ 156 cijejĩ Konstytuciji, proġološuje vseukrajinskĩ referendum za narodnoju inĩciatyvoju;

{Oficiĩne tlumačennja punktu 6 častyny peršoji statĩ 106 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 23-rp/2008 vid 15.10.2008}

7) pryznačuje pozačerġovi vybory do Verchovnoji Rady Ukrajiny u stroky, vstanovlenĩ cijejũ Konstytucijejũ;

8) prypynjaje povnovaŹennja Verchovnoji Rady Ukrajiny u vypadkach, prevedbačenych cijejũ Konstytucijejũ;

{Punkt 8 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

9) vnosyť za propozycijejũ koalíciji deputatskych frakcij u Verchovnij Radĩ Ukrajiny, sformovanoji vidpovidno do statĩ 83 Konstytuciji Ukrajiny, podannja pro pryznačennja Verchovnoju Radoju Ukrajiny Premier-ministra Ukrajiny v strok ne pizniše niŹ na piatnadcjatyĩ deň pišlja oderŹannja takoji propozycji;

{Punkt 9 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

10) vnosyť do Verchovnoji Rady Ukrajiny podannja pro pryznačennja Ministra oborony Ukrajiny, Ministra zakordonnych sprav Ukrajiny;

{Punkt 10 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

11) pryznačuje na posadu ta zviľnjaje z posady za zġodoju Verchovnoji Rady Ukrajiny Ģeneraľnogo prokurora;

{Punkt 11 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakoniv № 742-VII vid 21.02.2014, № 1401-VIII vid 02.06.2016}

12) pryznačuje na posady ta zviľnjaje z posad polovynu skladu Rady Nacionalnogo banku Ukrajiny;

{Punkt 12 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

13) pryznačuje na posady ta zviľnjaje z posad polovynu skladu Nacionalnoji rady Ukrajiny z pytaň telebačennja i radiomovlennja;

{Punkt 13 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

14) vnosyť do Verchovnoji Rady Ukrajiny podannja pro pryznačennja na posadu ta zviľnennja z posady Ģolovy SluŹby bezpiecze Ukrajiny;

{Punkt 14 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

15) zupynjaje diju aktiv Kabinetu Ministriv Ukrajiny z motyviv nevidpovidnosti cijĩ Konstytuciji z odnočasnym zvernennjam do Konstytucijnogo Sudu Ukrajiny ščodo jich konstytucijnosti;

{Punkt 15 častyny peršoji statĩ 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

16) skasovuje akty Rady ministriv Avtonomnoji Respubliky Krym;

{Punkt 16 častyny peršoji statiti 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

17) je Verchovnym Ğolovnokomanduvačem Zbrojnych Syl Ukrajiny; pryznačaje na posady ta zviľnjaje z posad vyšče komanduannja Zbrojnych Syl Ukrajiny, inšych viiškovyh formuvań; zdiisnjuje kerivnyctvo u sferach nacionalnoji bezpeky ta oborony deržavy;

18) očoljuje Radu nacionalnoji bezpeky i oborony Ukrajiny;

19) vnosyt' do Verchovnoji Rady Ukrajiny podannja pro oĝološennja stanu viiny ta u razi zbrojnoji aĝresiji proty Ukrajiny pryimaje rišennja pro vykorystannja Zbrojnych Syl Ukrajiny ta inšych utvorennych vidpovidno do zakoniv Ukrajiny viiškovyh formuvań;

{Punkt 19 častyny peršoji statiti 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

20) pryimaje vidpovidno do zakonu rišennja pro zaĝalnu abo častkovu mobilizaciju ta vvedennja vojennoĝo stanu v Ukrajinu abo v okremych jiji miscevostjach u razi zaĝrozy napadu, nebezpeky deržavniľ nezaležnosti Ukrajiny;

21) pryimaje u razi neobchidnosti rišennja pro vvedennja v Ukrajinu abo v okremych jiji miscevostjach nadzvyčajnoĝo stanu, a takož oĝološuje u razi neobchidnosti okremi miscevosti Ukrajiny zonamy nadzvyčajnoji ekoloĝičnoji sytuaciji - z nastupnym zatverdžennjam cych rišeń Verchovnoju Radoju Ukrajiny;

22) pryznačaje na posady tretynu skladu Konstytuciinoĝo Sudu Ukrajiny;

{Punkt 22 častyny peršoji statiti 106 v redakciji Zakoniv № 742-VII vid 21.02.2014, № 1401-VIII vid 02.06.2016}

{Punkt 23 častyny peršoji statiti 106 vyključeno na pidstavi Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

24) prysvojuje vyšči viiškovi zvannja, vyšči dyplomatyčni ranĝy ta inši vyšči speciaľni zvannja i klasni čyny;

25) naĝorodžuje deržavnymi naĝorodamy; vstanovľuje prezidentські vidznaky ta naĝorodžuje nymy;

26) pryimaje rišennja pro pryńjattja do ĝromadjanstva Ukrajiny ta prypynennja ĝromadjanstva Ukrajiny, pro nadannja prytuľku v Ukrajinu;

27) zdiisnjuje pomyľuvannja;

28) stvorjuje u mežach koštiv, peredbačenych u Deržavnomu bjudžeti Ukrajiny, dlja zdiisnennja svojich povnovažen' konsultatyvni, doradči ta inši dopomižni orĝany i služby;

29) pidpysuje zakony, pryńjati Verchovnoju Radoju Ukrajiny;

30) maje pravo veto ščodo pryńjatych Verchovnoju Radoju Ukrajiny zakoniv (krim zakoniv pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajiny) z nastupnym povernennjam jich na povtornoľ rozĝľjad Verchovnoji Rady Ukrajiny;

{Punkt 30 častyny peršoji statiti 106 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

31) zdiisnjuje inši povnovažennja, vyznačeni Konstytucijeju Ukrajiny.

Prezydent Ukrajiny ne može peredavaty svoji povnovažennja inšym osobam abo orĝanam.

Prezydent Ukrainy na osnovi ta na vykonannja Konstytuciji i zakoniv Ukrainy vydaie ukazy i rozporjadžennja, jaki je obov'язkovy do vykonannja na terytoriji Ukrainy.

Akty Prezidenta Ukrainy, vydani v mežach povnovažen', peredbačenych punktamy 5, 18, 21 cijeji statti, skripljujut' pidpysamy Prem'jer-ministr Ukrainy i ministr, vidpovidaľnyj za akt ta jožo vykonannja.

{Častyna četverta statti 106 v redakciji Zakoniv № 742-VII vid 21.02.2014, № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 107. Rada nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy je koordynacijnym orġanom z pytaľ nacional'noji bezpeky i oborony pry Prezidentovi Ukrainy.

Rada nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy koordynuie i kontroljuje dijaľnist' orġaniv vykonavčoji vlady u sferi nacional'noji bezpeky i oborony.

Ėolovoju Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy je Prezydent Ukrainy.

Personaľnyj sklad Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy formuje Prezydent Ukrainy.

Do skladu Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy za posadoju vchodjat' Prem'jer-ministr Ukrainy, Ministr oborony Ukrainy, Ėolova Služby bezpeky Ukrainy, Ministr vnutrišnich sprav Ukrainy, Ministr zakordonnych sprav Ukrainy.

U zasidannjach Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy može braty učast' Ėolova Verchovnoji Rady Ukrainy.

Rišennja Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy vvodjat'sja v diju ukazamy Prezidenta Ukrainy.

Kompetencija ta funkciji Rady nacional'noji bezpeky i oborony Ukrainy vyznačajut'sja zakonom.

Stattja 108. Prezydent Ukrainy vykonuie svoji povnovažennja do vstupu na post novoobranoġo Prezidenta Ukrainy.

Povnovažennja Prezidenta Ukrainy prypynjajut'sja dostrokovo u razi:

- 1) vidstavky;
- 2) nespromožnosti vykonuvaty svoji povnovažennja za stanom zdorov'ja;

{Punkt 2 častyny druġoji statti 108 iz zminamy, vnesenymy zġidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

- 3) usunennja z posta v porjadku impičmentu;
- 4) smerti.

Stattja 109. Vidstavka Prezidenta Ukrainy nabuvaje čynnosti z momentu proġološennja nym osobysto zajavy pro vidstavku na zasidanni Verchovnoji Rady Ukrainy.

Stattja 110. Nespromožnist' vykonannja Prezidentom Ukrainy svojich povnovažen' za stanom zdorov'ja maje buty vstanovlena na zasidanni Verchovnoji Rady Ukrainy i pidtverdžena rišennjam, pryjnjatym bil'sistju vid jiji konstytucijnoġo skladu na

pidstavi pyśmovoĝo podannja Verchovnoĝo Sudu - za zvernennjam Verchovnoji Rady Ukrajinu, i medyčnoĝo vysnovku.

{Stattja 110 iz zminamy, vnesenymy zĝidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 111. Prezydent Ukrainy moĝe buty usunenyĭ z posta Verchovnoju Radoju Ukrajinu v porjaku impičmentu u razı včynennja nym derĝavnoji zrazy abo inšoĝo zločynu.

{Oficiĭne tlumačennja častyny peršoĝi statiti 111 dyv. v Rišenni Konstytuciĭnoĝo Sudu № 19-rp/2003 vid 10.12.2003}

Pytannja pro usunennja Prezidenta Ukrainy z posta v porjaku impičmentu inicijujeťsja bilšistju vid konstytuciĭnoĝo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Dlja provedennja rozsliduvannja Verchovna Rada Ukrainy stvorjuje specialnu tymčasovu slidču komisiju, do skladu jakoĝi vključajuťsja specialnyĭ prokuror i specialni slidči.

Vysnovky i propozycji tymčasovoĝi slidčoĝi komisiji rozĝljadajuťsja na zasidanni Verchovnoji Rady Ukrainy.

Za najavnosti pidstav Verchovna Rada Ukrainy ne menš jak dvoma tretynamy vid jiji konstytuciĭnoĝo skladu pryĭmaje rišennja pro zvyuvačennja Prezidenta Ukrainy.

Rišennja pro usunennja Prezidenta Ukrainy z posta v porjaku impičmentu pryĭmajet'sja Verchovnoju Radoju Ukrainy ne menš jak trjoma četvertymy vid jiji konstytuciĭnoĝo skladu pislja perevirky spravy Konstytuciĭnym Sudom Ukrainy i otrymannja joĝo vysnovku ščo do derĝannja konstytuciĭnoĝi procedury rozsliduvannja i rozĝljadu spravy pro impičment ta otrymannja vysnovku Verchovnoĝo Sudu pro te, ščo dijannja, v jakych zvyuvačuťsja Prezydent Ukrainy, mistjat' oznaky derĝavnoji zrazy abo inšoĝo zločynu.

{Častyna šosta statiti 111 iz zminamy, vnesenymy zĝidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 112. U razı dostrokovoĝo prypynennja povnovažen' Prezidenta Ukrainy vidpovidno do stateĭ 108, 109, 110, 111 cijeĝi Konstytuciji vykonannja obovyazkiv Prezidenta Ukrainy na period do obrannja i vstupu na post novoĝo Prezidenta Ukrainy pokladaťsja na ĝolovu Verchovnoji Rady Ukrainy. Ĝolova Verchovnoji Rady Ukrainy v period vykonannja nym obovyazkiv Prezidenta Ukrainy ne moĝe zdijsnjuvaty povnovažennja, peredbačeni punktamy 2, 6-8, 10-13, 22, 24, 25, 27, 28 statiti 106 Konstytuciji Ukrainy.

{Stattja 112 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Rozdil VI

KABINET MINISTRIV UKRAJINY. INŠI ORĜANY VYKONAVČOJI VLADY

Stattja 113. Kabinet Ministriv Ukrainy je vyščym orĝanom u systemi orĝaniv vykonavčoĝi vlady.

Kabinet Ministriv Ukrainy vidpovidaľnyĭ pered Prezydentom Ukrainy i Verchovnoju Radoju Ukrainy, pidkontrolnyĭ i pidzvitnyĭ Verchovniĭ Radi Ukrainy u meĝach, peredbačenyh cijeĝu Konstytucijeju.

Kabinet Ministriv Ukrainy u svojiĭ dijalnosti kerujeťsja cijeĝu Konstytucijeju ta zakonamy Ukrainy, a takož ukazamy Prezidenta Ukrainy ta postanovamy Verchovnoji Rady Ukrainy, pryĭnjatymy vidpovidno do Konstytuciji ta zakoniv Ukrainy.

{Stattja 113 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 114. Do skladu Kabinetu Ministriv Ukrajiny vchodjat' Prem'ier-ministr Ukrajiny, Peršyĭ vice-prem'ier-ministr, vice-prem'ier-ministry, ministry.

Prem'ier-ministr Ukrajiny pryznačajeťsja Verchovnoju Radoju Ukrajiny za podannjam Prezydenta Ukrajiny.

Kandydaturu dlja pryznačennja na posadu Prem'ier-ministra Ukrajiny vnosyt' Prezydent Ukrajiny za propozycijeju koalicii deputats'kych frakcij u Verchovnij Radi Ukrajiny, sformovanoji vidpovidno do statti 83 Konstytuciji Ukrajiny, abo deputats'koji frakciji, do skladu jakoji vchodyť bil'sist' narodnych deputativ Ukrajiny vid konstytucijnoho skladu Verchovnoji Rady Ukrajiny.

Ministr oborony Ukrajiny, Ministr zakordonnych sprav Ukrajiny pryznačajut'sja Verchovnoju Radoju Ukrajiny za podannjam Prezydenta Ukrajiny, inši členy Kabinetu Ministriv Ukrajiny pryznačajut'sja Verchovnoju Radoju Ukrajiny za podannjam Prem'ier-ministra Ukrajiny.

Prem'ier-ministr Ukrajiny keruje roboťtoju Kabinetu Ministriv Ukrajiny, sprjamovuje jiji na vykonannja Prohramy dijal'nosti Kabinetu Ministriv Ukrajiny, schvalenoji Verchovnoju Radoju Ukrajiny.

{Stattja 114 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 115. Kabinet Ministriv Ukrajiny skladaje povnovažennja pered novoobranoju Verchovnoju Radoju Ukrajiny.

Prem'ier-ministr Ukrajiny, inši členy Kabinetu Ministriv Ukrajiny majuť pravo zajavyty Verchovnij Radi Ukrajiny pro svoju vidstavku.

Vidstavka Prem'ier-ministra Ukrajiny, pryĭnjattja Verchovnoju Radoju Ukrajiny rezoljuciji nedoviry Kabinetu Ministriv Ukrajiny majuť naslidkom vidstavku vsjoĭo skladu Kabinetu Ministriv Ukrajiny. U cych vypadkach Verchovna Rada Ukrajiny zdijsnjuje formuvannja novoĭo skladu Kabinetu Ministriv Ukrajiny u stroky i v porjadku, ščo vyznačeni cijeuju Konstytucijeju.

Kabinet Ministriv Ukrajiny, jakyĭ sklav povnovažennja pered novoobranoju Verchovnoju Radoju Ukrajiny abo vidstavku jakoĭo pryĭnjato Verchovnoju Radoju Ukrajiny, prodovžuje vykonuvaty svoji povnovažennja do počatku roboty novosformovanoĭo Kabinetu Ministriv Ukrajiny.

{Stattja 115 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 116. Kabinet Ministriv Ukrajiny:

1) zabezpečuje deržavnyĭ suverenitet i ekonomičnu samostiĭnist' Ukrajiny, zdijsnennja vnutrišnjoji i zovnišnjoji polityky deržavy, vykonannja Konstytuciji i zakoniv Ukrajiny, aktiv Prezydenta Ukrajiny;

1-1) zabezpečuje realizaciju strateĭičnoĭo kursu deržavy na nabuttja povnopravnoĭo členstva Ukrajiny v Jevropeĭskom Sojuzi ta v Orĭanizaciji Pivničnoatlantyčnoĭo doĭovoru;

{Stattju 116 dopovnneno punktom 1-1 zĭidno iz Zakonom № 2680-VIII vid 07.02.2019}

2) vžyvaĭe zachodiv ščodo zabezpečennja prav i svobod ljudyny i ĭromadjanyna;

{Oficijne tlumačennja položennja punktu 2 statți 116 dyv. v Rišenni Konstytuciinoĝo Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

3) zabezpečuje provedennja finansovoji, cinovoji, investyciinoji ta podatkovoji polityky; polityky u sferach praci i zaiŋjatosti naselennja, socialnoĝo zachystu, osvity, nauky i kul'tury, ochorony pryrody, ekoloĝičnoji bezpeky i pryrodokorystuvannja;

{Oficijne tlumačennja položennja punktu 3 statți 116 dyv. v Rišenni Konstytuciinoĝo Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

4) rozrobljaie i zdiisnjuje zaĝalnoderŝavni proĝramy ekonomičnoĝo, naukovotechničnoĝo, socialnoĝo i kul'turnoĝo rozvytku Ukrajiny;

5) zabezpečuje rivni umovy rozvytku vsich form vlasnosti; zdiisnjuje upravlinnja objektamy derŝavnoji vlasnosti vidpovidno do zakonu;

6) rozrobljaie proekt zakonu pro Derŝavnyj bjudŝet Ukrajiny i zabezpečuje vykonannja zatverdŝenoĝo Verchovnoju Radoju Ukrajiny Derŝavnoĝo bjudŝetu Ukrajiny, podaje Verchovnij Radi Ukrajiny zvit pro joĝo vykonannja;

{Oficijne tlumačennja položennja punktu 6 statți 116 dyv. v Rišenni Konstytuciinoĝo Sudu № 3-rp/2012 vid 25.01.2012}

7) zdiisnjuje zachody ŝčodo zabezpečennja oboronozdatnosti i nacionalnoji bezpeky Ukrajiny, ĝromadŝkoĝo porjadku, borot'by zi zločynnistju;

8) orĝanizovuje i zabezpečuje zdiisnennja zovniŝnjoekonomičnoji dijaľnosti Ukrajiny, mytnoji spravy;

9) sprjamovuje i koordynuje robotu ministerstv, inŝych orĝaniv vykonavčoji vlady;

9-1) utvorjuje, reorĝanizovuje ta likvidovuje vidpovidno do zakonu ministerstva ta inŝi centralni orĝany vykonavčoji vlady, dijučy v meŝach koŝtiv, peredbačenyh na utrymannja orĝaniv vykonavčoji vlady;

{Stattju 116 dopovнено пунктом 9-1 зĝidno iz Zakonom № 742-VII vid 21.02.2014}

9-2) pryznačaje na posady ta zviľnjaje z posad za podannjam Premjer-ministra Ukrajiny kerivnykiv centralnych orĝaniv vykonavčoji vlady, jaki ne vchodjat' do skladu Kabinetu Ministriv Ukrajiny;

{Stattju 116 dopovнено пунктом 9-2 зĝidno iz Zakonom № 742-VII vid 21.02.2014}

10) zdiisnjuje inŝi povnovaŝennja, vyznačeni Konstytucijeju ta zakonamy Ukrajiny.

{Punkt 10 statți 116 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Stattja 117. Kabinet Ministriv Ukrajiny v meŝach svojeji kompetenciji vydaje postanovy i rozporjadŝennja, jaki je obovyazkovymy do vykonannja.

Akty Kabinetu Ministriv Ukrajiny pidpysuje Premjer-ministr Ukrajiny.

Normatyvno-pravovi akty Kabinetu Ministriv Ukrajiny, ministerstv ta inŝych centralnych orĝaniv vykonavčoji vlady pidljaĝajut' rejestraciji v porjadku, vstanovlenomu zakonom.

Stattja 118. Vykonavču vladu v oblastjach i rajonach, mistach Kyjevi ta Sevastopoli zdiisnjujut' miscevi derŝavni administraciji.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny peršoji statti 118 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoho Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003, № 9-rp/2005 vid 13.10.2005}

Osoblyvosti zdijsnennja vykonavčoji vlady u mistach Kyjevi ta Sevastopoli vyznačajut'sja okremymy zakonamy Ukrainy.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny druhoji statti 118 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoho Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003, № 9-rp/2005 vid 13.10.2005}

Sklad miscevyh deržavnych administracij formujut' ěolovy miscevyh deržavnych administracij.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statti 118 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003}

Ĝolovy miscevyh deržavnych administracij pryznačajut'sja na posadu i zviľnjajut'sja z posady Prezydentom Ukrainy za podannjam Kabinetu Ministriv Ukrainy.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny četvertoji statti 118 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoho Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003, № 9-rp/2005 vid 13.10.2005}

Ĝolovy miscevyh deržavnych administracij pry zdijsnenni svojich povnovažen' vidpovidal'ni pered Prezydentom Ukrainy i Kabinetom Ministriv Ukrainy, pidzvitni ta pidkontrol'ni orĝanam vykonavčoji vlady vyščoĝo rinvja.

Miscevi deržavni administraciji pidzvitni i pidkontrol'ni radam u častyni povnovažen', deleĝovanyh jim vidpovidnymy rajonnymy čy oblasnymy radamy.

Miscevi deržavni administraciji pidzvitni i pidkontrol'ni orĝanam vykonavčoji vlady vyščoĝo rinvja.

Rišennja ĝoliv miscevyh deržavnych administracij, ščo superečat' Konstytuciji ta zakonam Ukrainy, inšym aktam zakonodavstva Ukrainy, moĝut' buty vidpovidno do zakonu skasovani Prezydentom Ukrainy abo ĝolovoju miscevoji deržavnoji administraciji vyščoĝo rinvja.

Oblasna čy rajonna rada moĝe vyslovyty nedoviru ĝolovi vidpovidnoji miscevoji deržavnoji administraciji, na pidstavi čoĝo Prezydent Ukrainy pryĩmaje rišennja i daje obgruntovanu vidpovid'.

Jakščo nedoviru ĝolovi rajonnoji čy oblasnoji deržavnoji administraciji vyslovily dvi tretyny deputativ vid skladu vidpovidnoji rady, Prezydent Ukrainy pryĩmaje rišennja pro vidstavku ĝolovy miscevoji deržavnoji administraciji.

Stattja 119. Miscevi deržavni administraciji na vidpovidniĩ terytoriji zabezpečujut':

- 1) vykonannja Konstytuciji ta zakoniv Ukrainy, aktiv Prezidenta Ukrainy, Kabinetu Ministriv Ukrainy, inšych orĝaniv vykonavčoji vlady;
- 2) zakonnist' i pravoporjadok; doderžannja prav i svobod ĝromadjan;
- 3) vykonannja deržavnych i reĝional'nych proĝram social'no-ekonomičnoĝo ta kul'turnoĝo rozvytku, proĝram ochorony dovkillja, a v miscjach kompaktnoĝo proĝyvannja korinnych narodiv i nacional'nych menšyn - takož proĝram jich nacional'no-kul'turnoĝo rozvytku;
- 4) pidĝotovku ta vykonannja vidpovidnych oblasnych i rajonnych bjudžetiv;

5) zvit pro vykonannja vidpovidnych bjudžetiv ta proğram;

6) vzajemodiju z orğanamy miscevoğo samovrjaduvannja;

7) realizaciju inšych nadanych deržavuju, a takož deleğovanych vidpovidnymy radamy povnovažen.

Stattja 120. Členy Kabinetu Ministriv Ukrajiny, kerivnyky centralnych ta miscevyh orğaniv vykonavčoji vlady ne majuť prava sumiščaty svoju službovu dijaľnist' z inšoju roboťtoju (krim vykladačkoji, naukovoji ta tvorčkoji roboty u pozarobočyj čas), vchodyty do skladu kerivnoğo orğanu čy nağljadovoji rady pidpryjemstva abo orğанизaciji, ščo maje na meti oderžannja prybutku.

{Častyna perša statiti 120 v redakciji Zakonu № 742-VII vid 21.02.2014}

Orğанизacija, povnovažennja i porjadok dijaľnosti Kabinetu Ministriv Ukrajiny, inšych centralnych ta miscevyh orğaniv vykonavčoji vlady vyznačajuťsja Konstytucijeju i zakonamy Ukrajiny.

{Rozdil VII "PROKURATURA" vyključeno na pidstavi Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Rozdil VIII PRAVOSUDDJA

Stattja 124. Pravosuddja v Ukrajinі zdijsnjujuť vyključno sudy.

Deleğuvannja funkcij sudiv, a takož pryvlasnennja cych funkcij inšymy orğanamy čy posadovymy osobamy ne dopuskajuťsja.

Jurysdykcija sudiv pošyrjujeťsja na buď-jakyj jurydyčnyj spir ta buď-jake kryminalne obvynuvačennja. U peredbačenych zakonom vypadkach sudy rozğljadajuť takož inši spravy.

Zakonom može buty vyznačenyj obov'язkovyj dosudovyj porjadok ureğuljuvannja sporu.

Narod bezposerednjo bere učasť u zdijsnenni pravosuddja čerez prysjažnych.

Ukrajina može vyznaty jurysdykciju Mižnarodnoğo kryminalnoğo sudu na umovach, vyznačenych Rymškim statutom Mižnarodnoğo kryminalnoğo sudu.

{Častyna šosta statiti 124 nabyraje čynnosti z 30.06.2019 - dyv. punkt 1 rozdil II Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

{Stattja 124 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 125. Sudoustrij v Ukrajinі budujeťsja za pryncypamy terytorialnosti ta specializaciji i vyznačajeťsja zakonom.

Sud utvorjujeťsja, reorğанизovujeťsja i likvidovujeťsja zakonom, projekt jakoğo vnosyť do Verhovnoji Rady Ukrajiny Prezydent Ukrajiny pislja konsultacij z Vyščoju radoju pravosuddja.

Verhovnyj Sud je najvyščym sudom u systemi sudoustroju Ukrajiny.

Vidpovidno do zakonu možuť dijaty vyšči specializovani sudy.

Z metoju zachystu prav, svobod ta interesiv osoby u sferi publično-pravovych vidnosyn dijuť administratyvni sudy.

Stvorenja nadzvyčajnych ta osoblyvych sudiv ne dopuskajet'sja.

{Stattja 125 v redakcii Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 126. Nezaležnist' i nedotorkannist' suddi ğarantujut'sja Konstytucijeju i zakonamy Ukrajinu.

Vplyv na suddju u bud'-jakyi sposib zaboronjajet'sja.

Bez zğody Vyščoju rady pravosuddja suddju ne može buty zatrymano abo utrymuvano pid vartuju čy areštom do vynesennja obvynuvalnoğo vyroku sudom, za vynjatkom zatrymannja suddi pid čas abo vidrazu Ź pislja včynnennja tjažkoğo abo osoblyvo tjažkoğo zločynu.

Suddju ne može buty prytyağnuto do vidpovidaľnosti za uchvalene nym sudove rišennja, za vynjatkom včynnennja zločynu abo dyscyplinarnoğo prostupku.

Suddja obijmaje posadu bezstrokovu.

Pidstavamy dlja zvilnennja suddi je:

- 1) nespromožnist' vykonuvaty povnovažennja za stanom zdorovja;
- 2) porušennja suddeju vymoğ ščodo nesumisnosti;
- 3) včynnennja istotnoğo dyscyplinarnoğo prostupku, ğrube čy systematyčne nechtuvannja obovjazkamy, ščo je nesumisnym zi statusom suddi abo vyjavylu joğo nevidpovidnist' zajmاني posadi;
- 4) podannja zajavy pro vidstavku abo pro zvilnennja z posady za vlasnym bažannjam;
- 5) nezğoda na perevedennja do inšoğo sudu u razi likvidaciji čy reorğanizaciji sudu, v jakomu suddja obijmaje posadu;
- 6) porušennja obovjazku pidtverdyty zakonnist' džerela pochodžennja maľna.

Povnovažennja suddi prypynjajut'sja u razi:

- 1) dosjağnennja suddeju šistdesjaty pjaty rokiv;
- 2) prypynennja ğromadjanstva Ukrajinu abo nabuttja suddeju ğromadjanstva inšoju deržavu;
- 3) nabrannja zakonnoju syly rišennjam sudu pro vyznannja suddi bezvisno vidsutnim abo oğološennja pomerlym, vyznannja nedijezdatnym abo obmeženo dijezdatnym;
- 4) smerti suddi;
- 5) nabrannja zakonnoju syly obvynuvalnym vyrokom ščodo suddi za včynnennja nym zločynu.

Deržava zabezpečuje osobystu bezpeku suddi ta členiv joğo simji.

{Stattja 126 v redakcii Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 127. Pravosuddja zdijsnjujut' suddi. U vyznačenyh zakonom vypadkach pravosuddja zdijsnjudet'sja za učastju prysjažnych.

Suddja ne može naležaty do polityčnych partii, profspilok, braty učast' u bud'-jaki polityčnij dijałnosti, maty predstavnyčyky mandat, obijmaty bud'-jaki inši oplachuvani posady, vykonuvaty inšu oplachuvanu robotu, krim naukovoji, vykladačkoji čy tvorčkoji.

Na posadu suddi može buty pryznačenyi ģromadjanyn Ukrainy, ne molodšy i trydcjaty ta ne staršy i šistdesjaty piaty rokiv, jaky i maje vyšču jurydyčnu osvitu i staž profesiinoji dijałnosti u sferi prava ščona i menše piat' rokiv, je kompetentnym, dobročesnym ta volodije deržavnoju movoju. Zakonom možut' buty peredbačeni dodatkovy vymoży dlja pryznačennja na posadu suddi.

Dlja suddiv specializovanych sudiv vidpovidno do zakonu možut' buty vstanovleni inši vymoży ščodo osvity ta stažu profesiinoji dijałnosti.

{Stattja 127 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 128. Pryznačennja na posadu suddi zdijsnjuet'sja Prezydentom Ukrainy za podannjam Vyščoji rady pravosuddja v porjadku, vstanovlenomu zakonom.

Pryznačennja na posadu suddi zdijsnjuet'sja za konkursom, krim vypadkiv, vyznačenyh zakonom.

Ģolovu Verchovnoġo Sudu obyraje na posadu ta zviłnjaje z posady šljachom tajemnoġo ģolosuvannja Plenum Verchovnoġo Sudu v porjadku, vstanovlenomu zakonom.

{Stattja 128 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 129. Suddja, zdijsnjujučy pravosuddja, je nezaležnym ta kerujet'sja verhovenstvom prava.

Osnovnymy zasadamy sudočynstva je:

- 1) rivnist' usich učasnykiv sudovoġo procesu pered zakonom i sudom;
- 2) zabezpečennja dovedenosti vyny;
- 3) zmaġalnist' storin ta svoboda v nadanni nymy sudu svojich dokaziv i u dovedenni pered sudom jich perekonlyvosti;
- 4) pidtrymannja publičnoġo obvynuvačennja v sudi prokurorom;
- 5) zabezpečennja obvynuvačenomu prava na zachyst;
- 6) ģlasnist' sudovoġo procesu ta joġo povne fiksuvannja techničnymy zasobamy;
- 7) rozumni stroky rozġljadu spravy sudom;
- 8) zabezpečennja prava na apeljaciyny pereġljad spravy ta u vyznačenyh zakonom vypadkach - na kasaciyne oskaržennja sudovoġo rišennja;
- 9) obovjazkovist' sudovoġo rišennja.

Zakonom možut' buty vyznačeni takož inši zasady sudočynstva.

Sudočynstvo provadyt'sja suddeju odnoosobovo, koleġijeju suddiv čy sudom prysjažnych.

Za nepovaġu do sudu čy suddi vynni osoby prytjaġajut'sja do jurydyčnoji vidpovidalnosti.

{Stattja 129 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 129-1. Sud uchvaljuje rišennja imenom Ukrajiny. Sudove rišennja je obov'язkovym do vykonannja.

Deržava zabezpečuje vykonannja sudovožo rišennja u vyznačenomu zakonom porjadku.

Kontroľ za vykonannjam sudovožo rišennja zdišnjuje sud.

{Konstytuciju dopovнено statteju 129-1 zžidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 130. Deržava zabezpečuje finansuvannja ta naležni umovy dlja funkcionuvannja sudiv i dijaľnosti suddiv. U Deržavnomu bjudžeti Ukrajiny okremo vyznačajut'sja vydatky na utrymannja sudiv z urachuvannjam propozycji Vyščoji rady pravosuddja.

Rozmir vynažorody suddi vstanovljujet'sja zakonom pro sudoustrii.

{Stattja 130 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 130-1. Dlja zachystu profesiynych interesiv suddiv ta vyrišennja pytań vnutrišnjoji dijaľnosti sudiv vidpovidno do zakonu dije suddivške samovrjaduvannja.

{Konstytuciju dopovнено statteju 130-1 zžidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 131. V Ukrajinі dije Vyšča rada pravosuddja, jaka:

- 1) vnosyt' podannja pro pryznačennja suddi na posadu;
- 2) uchvaljuje rišennja stosovno porušennja suddeju čy prokurorom vymoğ ščodo nesumisnosti;
- 3) rozğljadaje skarğy na rišennja vidpovidnoğo orğanu pro prytjağnennja do dyscyplinarnoji vidpovidal'nosti suddi čy prokurora;
- 4) uchvaljuje rišennja pro zviľnennja suddi z posady;
- 5) nadaje zğodu na zatrymannja suddi čy utrymannja joğo pid vartuju;
- 6) uchvaljuje rišennja pro tymčasove vidstoronennja suddi vid zdišnennja pravosuddja;
- 7) vžyvaje zachodiv ščodo zabezpečennja nezaležnosti suddiv;
- 8) uchvaljuje rišennja pro perevedennja suddi z jednoğo sudu do inšoğo;
- 9) zdišnjuje inši povnovažennja, vyznačeni cijeju Konstytucijeju ta zakonamy Ukrajiny.

Vyšča rada pravosuddja skladajet'sja z dvadcjaty jednoğo člena, z jakych desjatjoch - obyraje zjizd suddiv Ukrajiny z čysla suddiv čy suddiv u vidstavci, dvoch - pryznačaje Prezydent Ukrajiny, dvoch - obyraje Verhovna Rada Ukrajiny, dvoch - obyraje zjizd advokativ Ukrajiny, dvoch - obyraje vseukrajinška konferencija prokuroriv, dvoch - obyraje zjizd predstavnykiv jurydyčnych vyščych navčal'nych zakladiv ta naukovych ustanov.

Porjadok obrannja (pryznačennja) na posady členiv Vyščoju rady pravosuddja vyznačajet'sja zakonom.

Ġolova Verchovnoġo Sudu vchodyt' do skladu Vyščoju rady pravosuddja za posadoju.

Strok povnovažen' obranych (pryznačenych) členiv Vyščoju rady pravosuddja stanovyt' čotyry roky. Odná ġ ta Ź osoba ne moŹe obijmaty posadu člena Vyščoju rady pravosuddja dva stroky pospil'.

Člen Vyščoju rady pravosuddja ne moŹe naleŹaty do polityčnych partij, profspilok, braty učast' u bud'-jakiġ polityčnij dijálnosti, maty predstavnyčyj mandat, obijmaty bud'-jaki inšij oplačuvani posady (krim posady Ġolovy Verchovnoġo Sudu), vykonuvaty inšij oplačuvanu robotu, krim naukovoju, vykladačkoju čy tvorčkoju.

Člen Vyščoju rady pravosuddja maje naleŹaty do pravnyčoji profesiji ta vidpovidaty kryteriju polityčnoji neġtralnosti.

Zakonom možut' buty peredbačeni dodatkovy vymoġy do člena Vyščoju rady pravosuddja.

Vyšča rada pravosuddja nabuvaje povnovažen' za umovy obrannja (pryznačennja) ščonaġmenše p'jattnadcjaty ġiji členiv, sered jakych bilšist' stanovljat' suddi.

Vidpovidno do zakonu v systemi pravosuddja utvorjujut'sja orġany ta ustanovy dlja zabezpečennja doboru suddiv, prokuroriv, ġich profesijnoji pidġotovky, ocinjuvannja, rozġljadu sprav ščodo ġich dyscyplinarnoji vidpovidałnosti, finansovoġo ta orġanizacijnoġo zabezpečennja suddiv.

{Stattja 131 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 131-1. V Ukrajinij dije prokuratura, jaka zdijsnjuje:

- 1) pidtrymannja publičnoġo obvynuvačennja v sudi;
- 2) orġanizaciju ġ procesualne kerivnyctvo dosudovym rozsliduvannjam, vyrišennja vidpovidno do zakonu inšych pytań pid čas kryminałnoġo provadžennja, naġljad za neġlasnymi ta inšymi slidčymy ġ rozšukovymy dijamy orġaniv pravoporjadku;
- 3) predstavnyctvo interesiv derŹavy v sudi u vyključnych vypadkach ġ v porjadku, ščo vyznačeni zakonom.

Orġanizacija ta porjadok dijálnosti prokuratury vyznačajut'sja zakonom.

Prokuraturu v Ukrajinij očoljuje Ġenerałnyġ prokuror, jakoġo pryznačaje na posadu ta zviłnjaje z posady za Źġodoju Verchovnoji Rady Ukrajinij Prezydent Ukrajinij.

Strok povnovažen' Ġenerałnoġo prokurora stanovyt' šist' rokiv. Odná ġ ta Ź osoba ne moŹe obijmaty posadu Ġenerałnoġo prokurora dva stroky pospil'.

Dostrokove zviłnennja z posady Ġenerałnoġo prokurora zdijsnjujet'sja vyključno u vypadkach ġ z pidstav, vyznačenych cijejju Konstytucijejju ta zakonom.

{Konstytuciju dopovnneno statteju 131-1 Źġidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 131-2. Dlja nadannja profesijnoji pravnyčoji dopomoġy v Ukrajinij dije advokatura.

NezaleŹnist' advokatury ġarantujet'sja.

Zasady orģanizaciji i dijaľnosti advokatury ta zdiľsnennja advokatskoji dijaľnosti v Ukrajinĩ vyznačajut'sja zakonom.

Vyključno advokat zdiľsnuje predstavnyctvo inšoji osoby v sudi, a takož zachyst vid kryminalnoģo obvynuvačennja.

Zakonom možut' buty vyznačeni vynjatky ščodo predstavnyctva v sudi u trudovyh sporach, sporach ščodo zachystu social'nyh prav, ščodo vyboriv ta referendumiv, u maloznačnyh sporach, a takož stosovno predstavnyctva malolitnich čy nepovnolitnich osib ta osib, jaki vyznani sudom nedijezdatnymi čy dijezdatnist' jakych obmežena.

{Konstytuciju dopovнено statteju 131-2 zģidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Rozdil IX TERYTORIAľNYĲ USTRIĲ UKRAJINY

Stattja 132. Terytorial'nyĲ ustriĲ Ukrainy gruntujeťsja na zasadach jednosty ta cilisnosti deržavnoji terytoriji, pojednannja centralizaciji i decentralizaciji u zdiľsnenni deržavnoji vlady, zbalansovanosti i social'no-ekonomičnoģo rozvytku reģioniv, z urachuvannjam jich istoryčnyh, ekonomičnyh, ekoloģičnyh, ģeoģrafičnyh i demoģrafičnyh osoblyvosteĲ, etničnyh i kul'turnyh tradyciĲ.

Stattja 133. Systemu administratyvno-terytorial'noģo ustroju Ukrainy skladajut': Avtonomna Respublika Krym, oblasti, rajony, mista, rajony v mistach, selyšča i sela.

{OficiĲne tlumačennja častyny peršoji statty 133 dyv. v Rišenni Konstytucijnoģo Sudu № 11-rp/2001 vid 13.07.2001}

Do skladu Ukrainy vchodjat': Avtonomna Respublika Krym, Vinnyčska, Volynska, Dnipropetrovska, Donečka, Žytomyrska, Zakarpat'ska, Zaporizka, Ivano-Frankiv'ska, Kyjiv'ska, Kirovoģrad'ska, Luģanska, L'viv'ska, Mykolajiv'ska, Ode'ska, Poltav'ska, Rivnenska, Sum'ska, Ternopil'ska, Charkiv'ska, Cherson'ska, Chmeľnyčska, Čerka'ska, Černivečka, Černiģiv'ska oblasti, mista Kyjiv ta Sevastopol'.

Mista Kyjiv ta Sevastopol' majut' special'nyĲ status, jakyĲ vyznačajet'sja zakonamy Ukrainy.

{OficiĲne tlumačennja poloģennja častyny tretjoji statty 133 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoģo Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003, № 9-rp/2005 vid 13.10.2005}

Rozdil X AVTONOMNA RESPUBLIKA KRYM

Stattja 134. Avtonomna Respublika Krym je nevidiemnoju skladovoju častynuju Ukrainy i v mežach povnovažen', vyznačenyh Konstytucijeju Ukrainy, vyrišuje pytannja, vidneseni do jiji vidannja.

Stattja 135. Avtonomna Respublika Krym maje Konstytuciju Avtonomnoji Respubliky Krym, jaku pryĲmaje Verchovna Rada Avtonomnoji Respubliky Krym ta zatverdžuje Verchovna Rada Ukrainy ne menš jak polovynuju vid konstytucijnoģo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Normatyvno-pravovi akty Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym ta rišennja Rady ministriv Avtonomnoji Respubliky Krym ne možut' superečyty Konstytuciji i zakonam Ukrainy ta pryĲmajut'sja vidpovidno do Konstytuciji Ukrainy, zakoniv Ukrainy, aktiv Prezydenta Ukrainy i Kabinetu Ministriv Ukrainy ta na jich vykonannja.

Stattja 136. Predstavnyčkym orġanom Avtonomnoji Respubliky Krym je Verchovna Rada Avtonomnoji Respubliky Krym, deputaty jakoji obyrajut'sja na osnovi zaġalnoġo, rivoġo, prjamoġo vyborčoġo prava šljachom tajemnoġo ġolosuvannja. Strok povnovažeń Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym, deputaty jakoji obrani na čerġovych vyborach, stanovyt' pjat' rokiv. Prypynennja povnovažeń Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym maje naslidkom prypynennja povnovažeń jiji deputativ.

{Častyna perša statti 136 v redakciji Zakoniv № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

Čerġovi vybory do Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym vidbuvajut'sja v ostannju nedilju žovtnja pjatoġo roku povnovažeń Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym, obranoji na čerġovych vyborach.

{Stattju 136 dopovneno novoju častynoju zġidno iz Zakonamy № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny druġoji statti 136 dyv. v Rišenni Konstytucijnoġo Sudu № 2-rp/2013 vid 29.05.2013}

Verchovna Rada Avtonomnoji Respubliky Krym u mežach svojich povnovažeń pryimaje rišennja ta postanovy, jaki je obovyazkovy do vykonannja v Avtonomnij Respublicy Krym.

Urjadam Avtonomnoji Respubliky Krym je Rada ministriv Avtonomnoji Respubliky Krym. Ģolova Rady ministriv Avtonomnoji Respubliky Krym pryznačajet'sja na posadu ta zviľnjajet'sja z posady Verchovnoju Radoju Avtonomnoji Respubliky Krym za poġodžennjam iz Prezydentom Ukrajinu.

Povnovažennja, porjadok formuvannja i dijaľnosti Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym i Rady ministriv Avtonomnoji Respubliky Krym vyznačajut'sja Konstytucijeju Ukrajinu ta zakonamy Ukrajinu, normatyvno-pravovymy aktamy Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym z pytań, vidnesenych do jiji kompetenciji.

Pravosuddja v Avtonomnij Respublicy Krym zdiľsnjujet'sja sudamy Ukrajinu.

{Častyna šosta statti 136 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 137. Avtonomna Respublika Krym zdiľsnjuje normatyvne reġuljuvannja z pytań:

- 1) sil'skoġo ġospodarstva i lisiv;
- 2) melioraciji i karjieriv;
- 3) ġromad'skich robit, remesel ta promysliv; blaġodiľnyctva;
- 4) mistobuduvannja i žytlovoġo ġospodarstva;
- 5) turyzmu, ġotel'noji spravy, jarmarkiv;
- 6) muzejiv, bibliotek, teatriv, in'sych zakladiv kul'tury, istoryko-kul'turnych zapovidnykiv;
- 7) transportu zaġalnoġo korystuvannja, avtošljachiv, vodoprovodiv;
- 8) myslyvstva, rybaľstva;

9) sanitarnoji i likarnjanoji služb.

Z motyviv nevidpovidnosti normatyvno-pravovych aktiv Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym Konstytuciji Ukrajiny ta zakonam Ukrajiny Prezydent Ukrajiny može zupynyty diju cych normatyvno-pravovych aktiv Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym z odnočasnym zvernennjam do Konstytucijnoho Sudu Ukrajiny ščodo jich konstytucijnosti.

Stattja 138. Do vidannja Avtonomnoji Respubliky Krym naležyť:

- 1) pryznačennja vyboriv deputativ Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym, zatverdžennja skladu vyborčoji komisiji Avtonomnoji Respubliky Krym;
- 2) orğanizacija ta provedennja miscevyh referendumiv;
- 3) upravlinnja maïnom, ščo naležyť Avtonomnij Respublici Krym;
- 4) rozroblennja, zatverdžennja ta vykonannja bjudžetu Avtonomnoji Respubliky Krym na osnovi jedynoji podatkovoji i bjudžetnoji polityky Ukrajiny;
- 5) rozroblennja, zatverdžennja ta realizacija proğram Avtonomnoji Respubliky Krym z pytaň socialno-ekonomičnoho ta kulturnoho rozvytku, racionalnoho pryrodokorystuvannja, ochorony dovkillja - vidpovidno do zağalnderžavnych proğram;
- 6) vyznannja statusu miscevosteï jak kurortiv; vstanovlennja zon sanitarnoji ochorony kurortiv;
- 7) učasť u zabezpečenni prav i svobod ģromadjan, nacionalnoji zlağody, spryjannja ochoroni pravoporjadku ta ģromadškoji bezpeky;
- 8) zabezpečennja funkcionuvannja i rozvytku deržavnoji ta nacionalnych mov i kulťur v Avtonomnij Respublici Krym; ochorona i vykorystannja pamjatok istoriji;
- 9) učasť u rozroblenni ta realizaciji deržavnych proğram povernennja deportovanych narodiv;
- 10) inicijuvannja vvedennja nadzvyčajnoho stanu ta vstanovlennja zon nadzvyčajnoji ekoloğičnoji sytuaciji v Avtonomnij Respublici Krym abo v okremych jiji miscevostjach.

Zakonamy Ukrajiny Avtonomnij Respublici Krym možuť buty deleğovani takož inši povnovažennja.

Stattja 139. V Avtonomnij Respublici Krym dije Predstavnytstvo Prezidenta Ukrajiny, status jakoğ vyznačajetśja zakonom Ukrajiny.

Rozdil XI MISCEVE SAMOVVRJADUVANNJA

Stattja 140. Misceve samovvrjaduvannja je pravom terytorialnoji ģromady - žyteliv sela čy dobrovilnoho objednannja u silšku ģromadu žyteliv kilkoč sil, selyšča ta mista - samostiïno vyrišuvaty pytannja miscevoğ značennja v mežach Konstytuciji i zakoniv Ukrajiny.

{Oficiïne tlumačennja častyny perśoji statti 140 dyv. v Rišennjach Konstytucijnoho Sudu № 12-rp/2002 vid 18.06.2002, № 21-rp/2003 vid 25.12.2003}

Osoblyvosti zdiïsnennja miscevoğ samovvrjaduvannja v mistach Kyjevi ta Sevastopoli vyznačajutśja okremymy zakonamy Ukrajiny.

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny druhoji statiti 140 dyv. v Rišennjach Konstytuciinožo Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003, № 9-rp/2005 vid 13.10.2005}

Misceve samovrjaduvannja zdijsnjuet'sja terytorialnoju ģromadoju v porjadku, vstanovlenomu zakonom, jak bezposerednjo, tak i čerez orġany miscevoġo samovrjaduvannja: sil'ski, selyščni, miški rady ta jich vykonavči orġany.

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statiti 140 dyv. v Rišenni Konstytuciinožo Sudu № 21-rp/2003 vid 25.12.2003}

Orġanamy miscevoġo samovrjaduvannja, ščo predstavljajut' spil'ni interesy terytorialnych ģromad sil, selyšč ta mist, je rajonni ta oblasni rady.

Pytannja orġanizaciji upravlinnja rajonamy v mistach naležyt' do kompetenciji miškych rad.

{Oficiijne tlumačennja častyny pjatoji statiti 140 dyv. v Rišenni Konstytuciinožo Sudu № 11-rp/2001 vid 13.07.2001}

Sil'ski, selyščni, miški rady možut' dozvoljaty za iniciatyvoju žyteliv stvorjuvaty budynkovi, vulyčni, kvartal'ni ta inši orġany samoorġanizaciji naselennja i nadiljaty jich častynuju vlasnoji kompetenciji, finansiv, maġna.

Stattja 141. Do skladu sil'skoji, selyščnoji, miškoji, rajonnoji, oblasnoji rady vchodjat' deputaty, jaki obyrajut'sja žyteljamy sela, selyšča, mista, rajonu, oblasti na osnovi zaġalnoġo, rivoġo, prjamoġo vyborčoġo prava šljachom tajemnoġo ġolosuvannja. Strok povnovažen sil'skoji, selyščnoji, miškoji, rajonnoji, oblasnoji rady, deputaty jakoji obrani na čerġovych vyborach, stanovyt' pjat' rokiv. Prypynennja povnovažen sil'skoji, selyščnoji, miškoji, rajonnoji, oblasnoji rady maje naslidkom prypynennja povnovažen deputativ vidpovidnoji rady.

{Častyna perša statiti 141 v redakciji Zakoniv № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

Terytorialni ģromady na osnovi zaġalnoġo, rivoġo, prjamoġo vyborčoġo prava obyrajut' šljachom tajemnoġo ġolosuvannja vidpovidno sil'skoġo, selyščnoġo, miškoġo ġolovu, jakyġ očoljuje vykonavčyġ orġan rady ta ġolovuje na jiji zasidannjach. Strok povnovažen sil'skoġo, selyščnoġo, miškoġo ġolovy, obranoġo na čerġovych vyborach, stanovyt' pjat' rokiv.

{Častyna druġa statiti 141 v redakciji Zakoniv № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

Čerġovi vybory sil'skych, selyščnych, miškych, rajonnych, oblasnych rad, sil'skych, selyščnych, miškych ġoliv vidbuvajut'sja v ostannju nedilju žovtnja pjatoġo roku povnovažen vidpovidnoji rady čy vidpovidnoġo ġolovy, obranych na čerġovych vyborach.

{Stattju 141 dopovneno novoju častynuju zġidno iz Zakonamy № 2952-VI vid 01.02.2011, № 742-VII vid 21.02.2014}

{Oficiijne tlumačennja položennja častyny tretjoji statiti 141 dyv. v Rišenni Konstytuciinožo Sudu № 2-rp/2013 vid 29.05.2013}

Status ġoliv, deputativ i vykonavčych orġaniv rady ta jichni povnovažennja, porjadok utvorenja, reorġanizaciji, likvidaciji vyznačajut'sja zakonom.

Ģolova rajonnoji ta ġolova oblasnoji rady obyrajut'sja vidpovidnoju radoju i

očoljujúť vykonavčýi aparat rady.

Stattja 142. Materialnoju i finansovuju osnovuju miscevožo samovrjaduvannja je ruchome i neruchome maĭno, dochody miscevyh bjudžetiv, inši košty, zemlja, pryrodni resursy, ščo je u vlasnosti terytorialnych ģromad sil, selyšč, mist, rajoniv u mistach, a takož objekty jichnjoji spilnoji vlasnosti, ščo perebuvajut' v upravlinni rajonnych i oblasnych rad.

{Oficiĭne tľumačennja častyny peršoji statti 142 dyv. v Rišenni Konstytuciĭnožo Sudu № 11-rp/2001 vid 13.07.2001}

Terytorialni ģromady sil, selyšč i mist možut' objednuvaty na doģovirnych zasadach objekty komunalnoji vlasnosti, a takož košty bjudžetiv dlja vykonannja spilnych proektiv abo dlja spilnožo finansuvannja (utrymannja) komunalnych pidpryjemstv, orġanizacij i ustanov, stvorjuvaty dlja cjožo vidpovidni orġany i služby.

Deržava bere učasť u formuvanni dochodiv bjudžetiv miscevožo samovrjaduvannja, finansovo pidtrymuje misceve samovrjaduvannja. Vytraty orġaniv miscevožo samovrjaduvannja, ščo vynykly vnasľidok rišeń orġaniv deržavnoji vlady, kompensujutsja deržavoj.

Stattja 143. Terytorialni ģromady sela, selyšča, mista bezposerednjo abo čerez utvoreni nymy orġany miscevožo samovrjaduvannja upravljajut' maĭnom, ščo je v komunalnij vlasnosti; zatverdžujut' proġramy socialno-ekonomičnožo ta kulťurnožo rozvytku i kontroljujut' jich vykonannja; zatverdžujut' bjudžety vidpovidnych administrativno-terytorialnych odynyc i kontroljujut' jich vykonannja; vstanovľujut' miscevi podatky i zbory vidpovidno do zakonu; zabezpečujut' provedennja miscevyh referendumiv ta realizaciju jich rezulťativ; utvorjujut', reorġanizovujut' ta likvidovujut' komunalni pidpryjemstva, orġanizaciji i ustanovy, a takož zdiĭsnjujut' kontrol' za jich dijalnistju; vyrišujut' inši pytannja miscevožo značennja, vidneseni zakonom do jichnjoji kompetenciji.

{Oficiĭne tľumačennja položen častyny peršoji statti 143 dyv. v Rišenni Konstytuciĭnožo Sudu № 10-rp/2010 vid 01.04.2010}

Oblasni ta rajonni rady zatverdžujut' proġramy socialno-ekonomičnožo ta kulťurnožo rozvytku vidpovidnych oblastej i rajoniv ta kontroljujut' jich vykonannja; zatverdžujut' rajonni i oblasni bjudžety, jaki formujutsja z koštiv deržavnožo bjudžetu dlja jich vidpovidnožo rozpodilu miž terytorialnymy ģromadamy abo dlja vykonannja spilnych proektiv ta z koštiv, zalučenych na doģovirnych zasadach z miscevyh bjudžetiv dlja realizaciji spilnych socialno-ekonomičnych i kulťurnych proġram, ta kontroljujut' jich vykonannja; vyrišujut' inši pytannja, vidneseni zakonom do jichnjoji kompetenciji.

Orġanam miscevožo samovrjaduvannja možut' nadavatysja zakonom okremi povnovaženja orġaniv vykonavčoji vlady. Deržava finansuje zdiĭsnennja cych povnovažeń u povnomu obsjazi za rachunok koštiv Deržavnožo bjudžetu Ukrajinu abo šľjachom vidnesennja do miscevožo bjudžetu u vstanovlenomu zakonom porjadku okremych zaġalnoderžavnych podatkiv, peredaje orġanam miscevožo samovrjaduvannja vidpovidni objekty deržavnoji vlasnosti.

Orġany miscevožo samovrjaduvannja z pytań zdiĭsnennja nymy povnovažeń orġaniv vykonavčoji vlady pidkontrolni vidpovidnym orġanam vykonavčoji vlady.

Stattja 144. Orġany miscevožo samovrjaduvannja v mežach povnovažeń, vyznačenych zakonom, pryĭmajut' rišennja, jaki je obovjazkovymy do vykonannja na vidpovidnij terytoriji.

Rišennja orġaniv miscevožo samovrjaduvannja z motyviv jich nevidpovidnosti

Konstytuciji čy zakonam Ukrainy zupynjajut'sja u vstanovlenomu zakonom porjadku z odnočasnym zvernennjam do sudu.

{Oficiijne tlumačennja položen statti 144 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu Ukrainy № 7-rp/2009 vid 16.04.2009}

Stattja 145. Prava miscevožo samovrjaduvannja zachyščajut'sja v sudovomu porjadku.

Stattja 146. Inši pytannja orģanizaciji miscevožo samovrjaduvannja, formuvannja, dijalnosti ta vidpovidalnosti orģaniv miscevožo samovrjaduvannja vyznačajut'sja zakonom.

Rozdil XII KONSTYTUCIJNYJ SUD UKRAJINY

Stattja 147. Konstytucijnyj Sud Ukrainy vyrišuje pytannja pro vidpovidnist' Konstytuciji Ukrainy zakoniv Ukrainy ta u peredbačenyh cijeju Konstytucijeju vypadkach inšych aktiv, zdijsnjuje oficiijne tlumačennja Konstytuciji Ukrainy, a takož inši povnovažennja vidpovidno do cijejj Konstytuciji.

Dijaľnist' Konstytucijnogo Sudu Ukrainy gruntujet'sja na pryncypach verchovenstva prava, nezaležnosti, koleģialnosti, ģlasnosti, obgruntovanosti ta obovjazkovosti uchvalenyh nym rišeń i vysnovkiv.

{Stattja 147 v redakcii Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 148. Do skladu Konstytucijnogo Sudu Ukrainy vchodjat' visimnadcjat' suddiv Konstytucijnogo Sudu Ukrainy.

Prezydent Ukrainy, Verchovna Rada Ukrainy ta zjizd suddiv Ukrainy pryznačajut' po šist' suddiv Konstytucijnogo Sudu Ukrainy.

Vidbir kandydatur na posadu suddi Konstytucijnogo Sudu Ukrainy zdijsnjujet'sja na konkursnych zasadach u vyznačenom zakonom porjadku.

Suddeju Konstytucijnogo Sudu Ukrainy može buty ģromadjany Ukrainy, jakyj volodije deržavnoju movoju, na deń pryznačennja dosjaģ soroka rokiv, maje vyšču jurydyčnu osvitu i staž profesiijnoji dijalnosti u sferi prava ščonaïmenše pjatnadcjat' rokiv, vysoki moraľni jakosti ta je pravnykom iz vyznanym rivnem kompetentnosti.

Suddja Konstytucijnogo Sudu Ukrainy ne može naležaty do polityčnych partij, profspilok, braty učasť u buď-jakij polityčnij dijalnosti, maty predstavnyčkij mandat, obijmaty buď-jaki inši oplačuvani posady, vykonuvaty inšu oplačuvanu robotu, krim naukovoji, vykladačkoji čy tvorčkoji.

Suddja Konstytucijnogo Sudu Ukrainy pryznačajet'sja na devjat' rokiv bez prava buty pryznačenyym povtorno.

Suddja Konstytucijnogo Sudu Ukrainy nabuvaje povnovažeń z dnja skladennja nym prysjaģy na specialnomu plenarnomu zasidanni Sudu.

Konstytucijnyj Sud Ukrainy na specialnomu plenarnomu zasidanni Sudu obyraje zi svoģo skladu ģolovu šljachom tajemnoģo ģolosuvannja lyše na odyń tryričnyj strok.

{Stattja 148 v redakcii Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 148-1. Deržava zabezpečuje finansuvannja ta naležni umovy dlja dijalnosti Konstytucijnogo Sudu Ukrainy. U Deržavnomu bjudžeti Ukrainy okremo vyznačajut'sja

vydatky na dijaľnist' Sudu z urachuvannjam propozyciï joĝo ĝolovy.

Rozmir vynaĝorody suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu vstanovljuet'sja zakonom pro Konstytuciïnyĝ Sud Ukrajinu.

{Konstytuciju dopovнено statteju 148-1 zĝidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 149. Nezaleĝnist' i nedotorkannist' suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu ĝarantujuet'sja Konstytucijeju i zakonamy Ukrajinu.

Vplyv na suddju Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu u buď-jakyĝ sposib zaboronjajet'sja.

Bez zĝody Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu suddju Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu ne moĝe buty zatrymano abo utrymuvano pid vartoju ĉy areštom do vynesennja obvynuval'noĝo vyroku sudom, za vynjatkom zatrymannja suddi pid ĉas abo vidrazu ŝ pislja vĉynnennja tjaĝkoĝo abo osoblyvo tjaĝkoĝo zloĉynu.

Suddju Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu ne moĝe buty prytjaĝnuto do vidpovidaľnosti za ĝolosuvannja u zvïazku z uchvalennjam Sudom rišer ta nadannja nym vysnovkiv, za vynjatkom vĉynnennja zloĉynu abo dyscyplinarnoĝo prostupku.

Derĝava zabezpeĉuje osobystu bezpeku suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu ta ĉleniv joĝo simji.

{Stattja 149 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 149-1. Povnovaĝennja suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu prypynjajut'sja u razï:

- 1) zakinĉennja stroku joĝo povnovaĝer;
- 2) dosjaĝnennja nym simdesjaty rokiv;
- 3) prypynennja ĝromadjanstva Ukrajinu abo nabuttja nym ĝromadjanstva inšoji derĝavy;
- 4) nabrannja zakonnoji syly rišennjam sudu pro vyznannja joĝo bezvisno vidsutnim abo oĝološennja pomerlym, vyznannja nedijejzdatnym abo obmeĝeno dijejzdatnym;
- 5) nabrannja zakonnoji syly obvynuval'nym vyrokom šĉodo njoĝo za vĉynnennja nym zloĉynu;
- 6) smerti suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu.

Pidstavamy dlja zviľnennja suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu z posady je:

- 1) nespromoĝnist' vykonuvaty svoji povnovaĝennja za stanom zdorovïa;
- 2) porušennja nym vymoĝ šĉodo nesumisnosti;
- 3) vĉynnennja nym istotnoĝo dyscyplinarnoĝo prostupku, ĝrube ĉy systematyĉne nechtuvannja svojimy obovïazkamy, šĉo je nesumisnym zi statusom suddi Sudu abo vyjavlylo joĝo nevidpovidnist' zaiĝmanij posadi;
- 4) podannja nym zajavy pro vidstavku abo pro zviľnennja z posady za vlasnym baĝannjam.

Rišennja pro zviľnennja z posady suddi Konstytuciïnoĝo Sudu Ukrajinu Sud uchvaljuje

ščonaïmenše dvoma tretynamy vid jožo konstytucijnožo skladu.

{Konstytuciju dopovneno statteju 149-1 zžidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 150. Do povnovažen Konstytucijnožo Sudu Ukrajiny naležyt':

1) vyrišennja pytañ pro vidpovidnist' Konstytuciji Ukrajiny (konstytucijnist'):

zakoniv ta inšych pravovych aktiv Verchovnoji Rady Ukrajiny;

{Oficiïne tlumačennja položennja abzacu družožo punktu 1 častyny peršoji statti 150 dyv. v Rišenni Konstytucijnožo Sudu № 7-rp/2002 vid 27.03.2002}

aktiv Prezidenta Ukrajiny;

{Oficiïne tlumačennja položennja abzacu tretjožo punktu 1 častyny peršoji statti 150 dyv. v Rišenni Konstytucijnožo Sudu № 7-rp/2002 vid 27.03.2002}

aktiv Kabinetu Ministriv Ukrajiny;

pravovych aktiv Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym;

{Abzac šostyj častyny peršoji statti 150 vyključeno na pidstavi Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

2) oficiïne tlumačennja Konstytuciji Ukrajiny;

{Punkt 2 častyny peršoji statti 150 iz zminamy, vnesenymy zžidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

3) zdijsnennja inšych povnovažen, peredbačenych Konstytucijeju Ukrajiny.

{Častynu peršu statti 150 dopovneno punktom 3 zžidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Pytannja, peredbačeni punktamy 1, 2 častyny peršoji cijej statti, rozğljadajut'sja za konstytucijnymy podannjamy: Prezidenta Ukrajiny; ščonaïmenše soroka pjaty narodnych deputativ Ukrajiny; Verchovnožo Sudu; Upovnovaženožo Verchovnoji Rady Ukrajiny z prav ljudyny; Verchovnoji Rady Avtonomnoji Respubliky Krym.

{Častyna druža statti 150 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 151. Konstytucijny Sud Ukrajiny za zvernennjam Prezidenta Ukrajiny, abo ščonaïmenše soroka pjaty narodnych deputativ Ukrajiny, abo Kabinetu Ministriv Ukrajiny nadaje vysnovky pro vidpovidnist' Konstytuciji Ukrajiny čynnych mižnarodnych doğovoriv Ukrajiny abo tych mižnarodnych doğovoriv, ščo vnosjat'sja do Verchovnoji Rady Ukrajiny dlja nadannja zğody na jich obovjazkovist'.

Konstytucijny Sud Ukrajiny za zvernennjam Prezidenta Ukrajiny abo ščonaïmenše soroka pjaty narodnych deputativ Ukrajiny nadaje vysnovky pro vidpovidnist' Konstytuciji Ukrajiny (konstytucijnist') pytañ, jaki proponujut'sja dlja vynesennja na vseukrajinsky referendum za narodnoju inicyatyvoju.

Za zvernennjam Verchovnoji Rady Ukrajiny Konstytucijny Sud Ukrajiny nadaje vysnovok ščodo doderžannja konstytucijnoji procedury rozsliduvannja i rozğljadu spravy pro usunnja Prezidenta Ukrajiny z posta v porjadku impičmentu.

{Stattja 151 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 151-1. Konstytucijnyj Sud Ukrainy vyrišuje pytannja pro vidpovidnist' Konstytuciji Ukrainy (konstytucijnist') zakonu Ukrainy za konstytucijnoju skaržoju osoby, jaka vvažaje, ščo zastosovanyj v ostatočnomu sudovomu rišenni v jiji spravi zakon Ukrainy superečyt' Konstytuciji Ukrainy. Konstytucijna skarža može buty podana v razı, jakščo vsi inši nacionalni zasoby jurydyčnoho zachystu vyčerpano.

Stattja 151-2. Rišennja ta vysnovky, uchvaleni Konstytucijnym Sudom Ukrainy, je obov'язkovymy, ostatočnymy i ne možut' buty oskarženi.

{Konstytuciju dopovneno statteju 151-2 zğidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Stattja 152. Zakony ta inši akty za rišennjam Konstytucijnoho Sudu Ukrainy vyznajut'sja nekonstytucijnymy povnistju čy v okremij častyni, jakščo vony ne vidpovidajut' Konstytuciji Ukrainy abo jakščo bula porušena vstanovlena Konstytucijeju Ukrainy procedura jich rozğljadu, uchvalennja abo nabrannja nymy čynnosti.

{Častyna perša statti 152 iz zminamy, vnesenymy zğidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Zakony, inši akty abo jich okremi položennja, ščo vyznani nekonstytucijnymy, vtračajut' čynnist' z dnja uchvalennja Konstytucijnym Sudom Ukrainy rišennja pro jich nekonstytucijnist', jakščo inše ne vstanovleno samym rišennjam, ale ne raniše dnja joğo uchvalennja.

{Častyna druga statti 152 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Materialna čy moralna škoda, zavdana fizyčnym abo jurydyčnym osobam aktamy i dijamy, ščo vyznani nekonstytucijnymy, vidškodovujet'sja deržavoj u vstanovlenomu zakonom porjadku.

Stattja 153. Porjadok orğанизaciji ta dijalnosti Konstytucijnoho Sudu Ukrainy, status suddiv Sudu, pidstavy i porjadok zvernennja do Sudu, procedura rozğljadu nym sprav i vykonannja rišeń Sudu vyznačajut'sja Konstytucijeju Ukrainy ta zakonom.

{Stattja 153 v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

Rozdil XIII

VNESENNA ZMIN DO KONSTYTUCIJI UKRAJINY

Stattja 154. Zakonoproekt pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy može buty podanyj do Verchovnoji Rady Ukrainy Prezydentom Ukrainy abo ne menš jak tretynoj narodnych deputativ Ukrainy vid konstytucijnoho skladu Verchovnoji Rady Ukrainy.

Stattja 155. Zakonoproekt pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy, krim rozdil I "Zağalni zasady", rozdil III "Vybory. Referendum" i rozdil XIII "Vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy", popередnjo schvalenyj bilšistju vid konstytucijnoho skladu Verchovnoji Rady Ukrainy, vvažajet'sja pryjnatym, jakščo na nastupnij čerğovij sesiji Verchovnoji Rady Ukrainy za njoğo proğolosovalo ne menš jak dvi tretyny vid konstytucijnoho skladu Verchovnoji Rady Ukrainy.

{Oficiijne tlumačennja položennja statti 155 dyv. v Rišenni Konstytucijnoho Sudu № 1-rp/2016 vid 15.03.2016}

Stattja 156. Zakonoproekt pro vnesennja zmin do rozdil I "Zağalni zasady", rozdil III "Vybory. Referendum" i rozdil XIII "Vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy" podajet'sja do Verchovnoji Rady Ukrainy Prezydentom Ukrainy abo ne menš jak dvoma

tretynamy vid konstytucijnogo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy i, za umovy jožo pryňnjattja ne menš jak dvoma tretynamy vid konstytucijnogo skladu Verchovnoji Rady Ukrainy, zatverdžujet'sja vseukrajinškim referendumom, jakyj pryznačajet'sja Prezydentom Ukrainy.

Povtorne podannja zakonoproektu pro vnesennja zmin do rozdiliv I, III i XIII cijeji Konstytuciji z odnožo i tožo samožo pytannja možlyve lyše do Verchovnoji Rady Ukrainy nastupnožo sklykannja.

Stattja 157. Konstytucija Ukrainy ne može buty zminena, jakščo zminy peredbačajut' skasuvannja čy obmežennja prav i svobod ljudyny i ģromadjany na abo jakščo vony sprjamovani na likvidaciju nezaležnosti čy na porušennja terytorialnoji cilisnosti Ukrainy.

Konstytucija Ukrainy ne može buty zminena v umovach vojennožo abo nadzvyčajnožo stanu.

Stattja 158. Zakonoproekt pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy, jakyj rozġljadavsja Verchovnoju Radoju Ukrainy, i zakon ne buv pryňnjatyj, može buty podanyj do Verchovnoji Rady Ukrainy ne raniše niŹ čerez rik z dnja pryňnjattja rišennja ščodo cjožo zakonoproektu.

Verchovna Rada Ukrainy protjaġom stroku svojich povnovažen' ne može dviči zminjuvaty odni i ti sami položennja Konstytuciji Ukrainy.

{Oficijne tlumačennja položennja častyny druġoji statti 158 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 8-rp/98 vid 09.06.98}

Stattja 159. Zakonoproekt pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy rozġljadajet'sja Verchovnoju Radoju Ukrainy za najavnosti vysnovku Konstytucijnogo Sudu Ukrainy ščodo vidpovidnosti zakonoproektu vymoġam statej 157 i 158 cijeji Konstytuciji.

{Oficijne tlumačennja statti 159 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 8-rp/98 vid 09.06.98}

Rozdil XIV PRYKINCEVI POLOŽENNJA

Stattja 160. Konstytucija Ukrainy nabuvaje čynnosti z dnja jiji pryňnjattja.

{Oficijne tlumačennja statti 160 dyv. v Rišenni Konstytucijnogo Sudu № 4-zp vid 03.10.97}

Stattja 161. Deň pryňnjattja Konstytuciji Ukrainy je derŹavnym svjatom - Dnem Konstytuciji Ukrainy.

Rozdil XV PERECHIDNI POLOŽENNJA

1. Zakony ta inši normatyvni akty, pryňnjati do nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju, je čynnymy u častyni, ščo ne superečyt' Konstytuciji Ukrainy.

2. Verchovna Rada Ukrainy pislja pryňnjattja Konstytuciji Ukrainy zdijsnjuje povnovažennja, peredbačeni cijeju Konstytucijeju.

Čerġovi vybory do Verchovnoji Rady Ukrainy provodjat'sja u berezni 1998 roku.

{Oficijne tlumačennja punktu 2 Perechidnych položeň dyv. v Rišenni Konstytucijnogo

Sudu № 1-zp vid 13.05.97}

3. Čerğovi vybory Prezydenta Ukrajiny provodjat'sja v ostannju nedilju žovtnja 1999 roku.

4. Prezydent Ukrajiny protjağom trjoch rokiv pislja nabuttja čynnosti Konstytucijeju Ukrajiny maje pravo vydavaty schvaleni Kabinetom Ministriv Ukrajiny i skripleni pidpysom Premjer-ministra Ukrajiny ukazy z ekonomičnych pytań, ne vreğuljovanych zakonamy, z odnočasnym podannjam vidpovidnoğo zakonoproektu do Verchovnoji Rady Ukrajiny v porjadku, vstanovlenomu statteju 93 cijeji Konstytuciji.

Takyj ukaz Prezydenta Ukrajiny vstupaje v diju, jakščo protjağom trydcjaty kalendarnych dniv z dnja podannja zakonoproektu (za vynjatkom dniv mižsesiinoğo periodu) Verchovna Rada Ukrajiny ne pryjme zakon abo ne vidchylyť podanyj zakonoproekt bilšistju vid jiji konstytucijnoğo skladu, i dije do nabrannja čynnosti zakonom, pryjnyjatym Verchovnoju Radoju Ukrajiny z cych pytań.

5. Kabinet Ministriv Ukrajiny formujet'sja vidpovidno do cijeji Konstytuciji protjağom trjoch misjaciv pislja nabuttja neju čynnosti.

6. Konstytucijnyj Sud Ukrajiny formujet'sja vidpovidno do cijeji Konstytuciji protjağom trjoch misjaciv pislja nabuttja neju čynnosti. Do stvorennja Konstytucijnoğo Sudu Ukrajiny tlumačennja zakoniv zdijsnjuje Verchovna Rada Ukrajiny.

7. Ğolovy miscevych deržavnych administracij pislja nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju nabuvajuť statusu ğoliv miscevych deržavnych administracij zğidno zi statteju 118 cijeji Konstytuciji, a pislja obrannja ğoliv vidpovidnych rad skladajuť povnovažennja ğoliv cych rad.

8. Sil'ski, selyščni, miški rady ta ğolovy cych rad pislja nabuttja čynnosti Konstytucijeju Ukrajiny zdijsnjujuť vyznačeni neju povnovažennja do obrannja novoğo skladu cych rad u berezni 1998 roku.

Rajonni ta oblasni rady, obrani do nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju, zdijsnjujuť vyznačeni neju povnovažennja do sformuvannja novoğo skladu cych rad vidpovidno do Konstytuciji Ukrajiny.

Rajonni v mistach rady ta ğolovy cych rad pislja nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju zdijsnjujuť svoji povnovažennja vidpovidno do zakonu.

9. Prokuratura prodovžuje vykonuvaty vidpovidno do čynnych zakoniv funkciju dosudovoğo rozsliduvannja do počatku funkcionuvannja orğaniv, jakym zakonom buduť peredani vidpovidni funkciji, a takož funkciju nağljadu za doderžannjam zakoniv pry vykonanni sudovych rišeń u kryminałnych spravach, pry zastosuvanni inšych zachodiv prymusovoğo charakteru, povjazanych z obmežennjam osobystoji svobody ğromadjan, - do nabrannja čynnosti zakonom pro stvorennja podviinoji systemy reğuljarnych penitenciarnych inspekcij.

{Punkt 9 rozdiluv XV v redakciji Zakonu № 1401-VIII vid 02.06.2016}

10. Do pryjnyattja zakoniv, ščo vyznačajuť osoblyvosti zdijsnennja vykonavčoji vlady v mistach Kyjevi ta Sevastopoli vidpovidno do statti 118 cijeji Konstytuciji, vykonavču vladu v cych mistach zdijsnjujuť vidpovidni deržavni administraciji.

11. Častyna perša statti 99 cijeji Konstytuciji vvodyťsja v diju pislja vvedennja nacionalnoji ğrošovoji odynyci - ğryvni.

12. Verchovnyi Sud Ukrainy i Vyshchy arbitraznyi sud Ukrainy zdiysnyujut' svoji povnovažennja vidpovidno do čynnoho zakonodavstva Ukrainy do sformuvannja systemy sudiv zağalnoji jursydykciji v Ukraini vidpovidno do statti 125 cijeji Konstytuciji, ale ne dovše niž p'jat' rokiv.

Suddi vsich sudiv v Ukraini, obrani čy pryznačeni do dnja nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju, prodovžujut' zdiysnyuvaty svoji povnovažennja zğidno z čynnym zakonodavstvom do zakinčennja stroku, na jaky vony obrani čy pryznačeni.

Suddi, povnovažennja jakych zakinčylsja v deň nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju, prodovžujut' zdiysnyuvaty svoji povnovažennja protjağom odnoho roku.

13. Protjağom p'jaty rokiv pislja nabuttja čynnosti cijeju Konstytucijeju zberigajet'sja isnujučyj porjadok areštu, trymannja pid vartoju i zatrymannja osib, pidozrjuvanych u včynenni zločynu, a takož porjadok provedennja oğljadu ta obšku žytla abo inšoğ volodinnja osoby.

{Punkt 14 rozdil XV vyključeno na pidstavi Zakonu № 2680-VIII vid 07.02.2019}

15. Čerğovi vybory do Verchovnoji Rady Ukrainy pislja vidnovlennja položen Konstytuciji Ukrainy v redakciji vid 28 červnja 1996 roku za Rišennjam Konstytucijnoho Sudu Ukrainy vid 30 veresnja 2010 roku № 20-rp/2010 u spravi pro doderžannja procedury vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy provodjat'sja v ostannju nedilju žovtnja 2012 roku.

{Rozdil XV dopovneno punktom 15 zğidno iz Zakonom № 2952-VI vid 01.02.2011}

16. Čerğovi vybory Prezydenta Ukrainy pislja vidnovlennja položen Konstytuciji Ukrainy v redakciji vid 28 červnja 1996 roku za Rišennjam Konstytucijnoho Sudu Ukrainy vid 30 veresnja 2010 roku № 20-rp/2010 u spravi pro doderžannja procedury vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy provodjat'sja v ostannju nedilju bereznja 2015 roku.

{Rozdil XV dopovneno punktom 16 zğidno iz Zakonom № 2952-VI vid 01.02.2011}

16-1. Z dnja nabrannja čynnosti Zakonom Ukrainy "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy (ščodo pravosuddja)":

1) do utvorennja Vyščoji rady pravosuddja jiji povnovažennja zdiysnjuje Vyšča rada justycji. Vyšča rada pravosuddja utvorjuet'sja šljachom reorganizaciji Vyščoji rady justycji. Do obrannja (pryznačennja) členiv Vyščoji rady pravosuddja čeï orğan dije u skladi členiv Vyščoji rady justycji protjağom stroku jich povnovažen, ale jaki ne možut' tryvaty dovše, niž do 30 kvitnja 2019 roku. Obrannja (pryznačennja) členiv Vyščoji rady pravosuddja zdiysnjuet'sja ne pizniše 30 kvitnja 2019 roku;

2) povnovažennja suddiv, pryznačenyh na posadu strokom na p'jat' rokiv, prypynjajut'sja iz zakinčennjam stroku, na jaky jich bulo pryznačeno. Taki suddi možut' buty pryznačeni na posadu suddi v porjadku, vyznačenomu zakonom;

3) suddi, jaki obrani suddjamy bezstrokovu, prodovžujut' zdiysnyuvaty svoji povnovažennja do zvilnennja abo do prypynennja jich povnovažen z pidstav, vyznačenyh Konstytucijeju Ukrainy;

4) vidpovidnist' zaimaniј posadi suddi, jakoğ pryznačeno na posadu strokom na p'jat' rokiv abo obrano suddeju bezstrokovu do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrainy "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrainy (ščodo pravosuddja)", maje buty ocinena v porjadku, vyznačenomu zakonom. Vyjavlennja za rezul'tatamy takoğ ocinjuvannja nevidpovidnosti suddi zaimaniј posadi za kryterijamy kompetentnosti, profesiјnoji

etyky abo dobročesnosti čy vidmova suddi vid takožo ocinjuvannja je pidstavovu dlja zviľnennja suddi z posady. Porjadok ta vyčerpni pidstavy oskaržennja rišennja pro zviľnennja suddi za rezul'tatamy ocinjuvannja vstanovljujuťsja zakonom;

5) u vypadkach reorģanizaciji čy likvidaciji okremych sudiv, utvorennych do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)", suddi takych sudiv majuť pravo podaty zajavu pro vidstavku abo zajavu pro učasť u konkursi na inšu posadu suddi v porjadku, vyznačennomu zakonom. Osoblyvosti perevedennja suddi na posadu v inšomu sudi možuť buty vyznačeni zakonom;

6) do vprovadžennja novožo administratyvno-terytorialnožo ustroju Ukrajinny vidpovidno do zmin do Konstytuciji Ukrajinny ščodo decentralizaciji vlady, ale ne dovše niž do 31 ģrudnja 2017 roku, utvorennya, reorģanizaciju ta likvidaciju sudiv zdijsnjuje Prezydent Ukrajinny na pidstavi ta u porjadku, ščo vyznačeni zakonom;

7) uprodovž dvoch rokiv perevedennja suddi z jednožo sudu do inšožo zdijsnjuje Prezydent Ukrajinny na pidstavi vidpovidnožo podannja Vyščoji rady pravosuddja;

8) suddi Konstytuciinožo Sudu Ukrajinny, pryznačeni do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)", prodovžujuť zdijsnjuvaty svoji povnovažennja do prypynennja povnovažeń abo zviľnennja v porjadku, peredbačennomu statteju 149-1 Konstytuciji Ukrajinny, bez prava pryznačennja povtorno. Povnovažennja suddi Konstytuciinožo Sudu Ukrajinny, jakyĭ na deń nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)" dosjaġ šistdesjaty pjaty rokiv, ale rišennja ščodo zviľnennja takožo suddi z posady ne uchvaleno, prypynjajuťsja;

9) predstavnyctvo vidpovidno do zakonu prokuraturoju ģromadjan v sudach u spravach, provadžennja v jakych bulo rozpočato do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)", zdijsnjujuťsja za pravylamy, jaki dijaly do nabrannja nym čynnosti, - do uchvalennja u vidpovidnych spravach ostatočnych sudovych rišeń, jaki ne pidljaġajut' oskaržennju;

10) Ģeneraľnyĭ prokuror Ukrajinny, pryznačenyĭ na posadu do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)", zdijsnjuje povnovažennja Ģeneraľnožo prokurora do zviľnennja v ustanovlenomu porjadku, ale ne dovše stroku, na jakyĭ joġo bulo pryznačeno, ta ne moġe obijmaty posadu dva stroky pospil';

11) predstavnyctvo vidpovidno do punktu 3 častyny peršoji statti 131-1 ta statti 131-2 cijej Konstytuciji vyključno prokuroramy abo advokatamy u Verchovnomu Sudi ta sudach kasaciinoji instanciji zdijsnjujuťsja z 1 sičnja 2017 roku; u sudach apeljaciinoji instanciji - z 1 sičnja 2018 roku; u sudach peršoji instanciji - z 1 sičnja 2019 roku.

Predstavnyctvo orģaniv derŷavnoji vlady ta orģaniv miscevoġo samovrjaduvannja v sudach vyključno prokuroramy abo advokatamy zdijsnjujuťsja z 1 sičnja 2020 roku.

Predstavnyctvo v sudi u provadžennjach, rozpočatych do nabrannja čynnosti Zakonom Ukrajinny "Pro vnesennja zmin do Konstytuciji Ukrajinny (ščodo pravosuddja)", zdijsnjujuťsja za pravylamy, jaki dijaly do nabrannja nym čynnosti, - do uchvalennja u vidpovidnych spravach ostatočnych sudovych rišeń, jaki ne pidljaġajut' oskaržennju.

{Rozdil XV dopovnneno punktom 16-1 zġidno iz Zakonom № 1401-VIII vid 02.06.2016}

***

Konstytucija Ukrajinu
pryjnjata na pjatij sesiji Verchovnoji Rady Ukrajinu
28 červnja 1996 roku